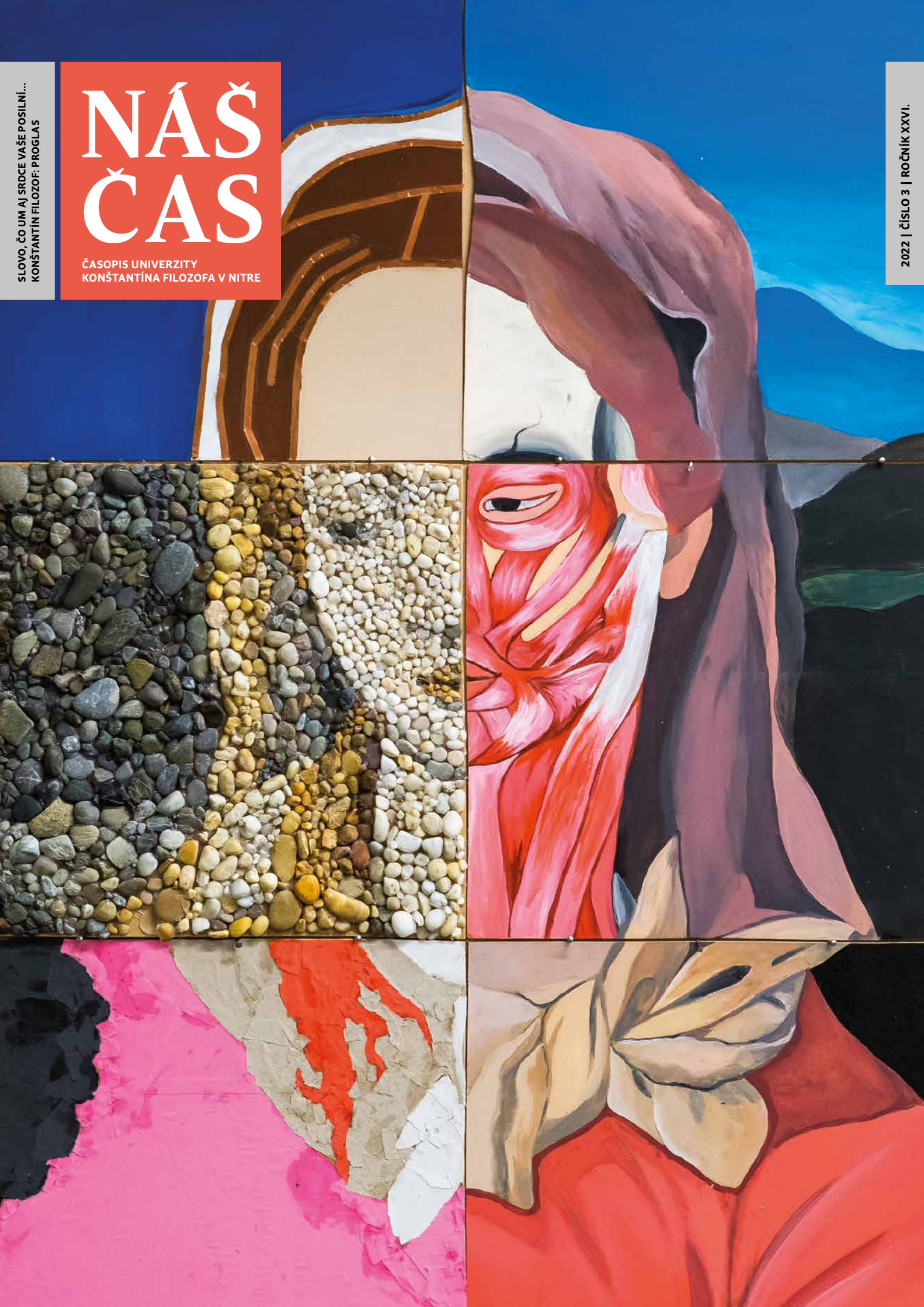

SLOVO, ČO UM AJ SRDCE VAŠE POSILNÍ...
KONŠTANTÍN FILOZOF: PROGLAS

NÁŠ ČAS

ČASOPIS UNIVERZITY
KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE

2022 | ČÍSLO 3 | ROČNÍK XXVI.

OBSAH ČÍSLA 3/2022

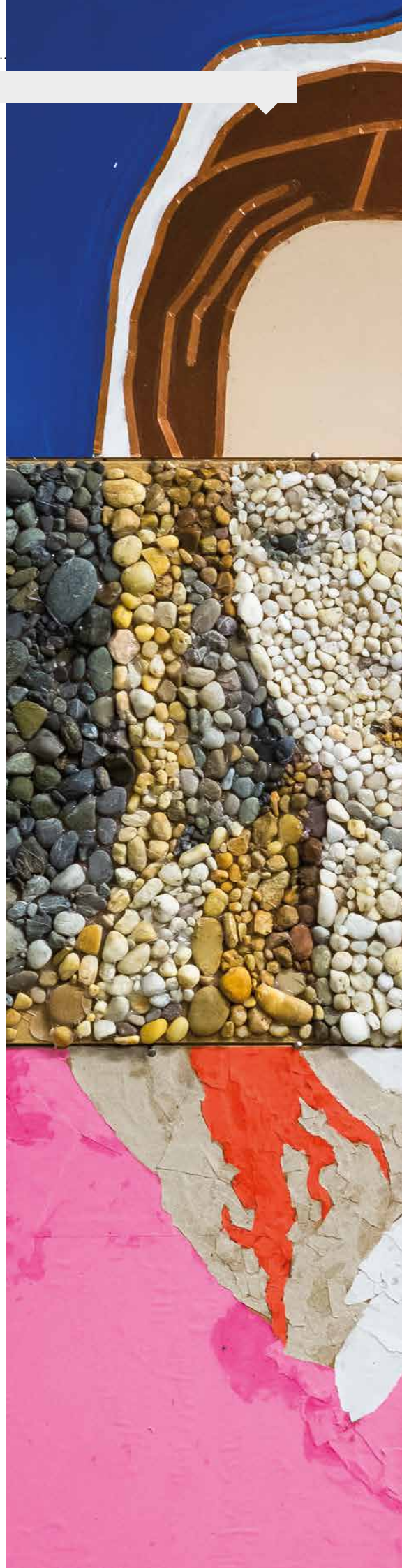
Otvorili sme nový akademický rok 2022/2023 ...	3
Ceny rektora ...	6
Rektor UKF vymenoval nových docentov ...	7
Profesorka Klaudia Jomová: Podstatná je radosť z objavovania nepoznaného ...	8
Cena Egona Erwina Kischu Svetozárovi Krnovi ...	14
UKF získala ocenenie Zodpovedný obstarávateľ ...	15
Festival Agrofilm mal na UKF úspech ...	16
UKF v Správnej rade SAAIC ...	17
Októberfest s vyše 2500 návštevníkmi ...	18
Nitrianski romanisti na talianistickej konferencii ...	19
UKF zaujala študentov na veľtrhu Gaudeamus ...	19
Vrcholné podujatie českých a slovenských geografov ...	20
Odborný seminár o antisemitizme ...	22
Matematici pripravili letnú školu ...	23
Katedra matematiky s novými skúsenosťami ...	24
Na Filozofickej fakulte opäť znela rakúska nemčina a slovenčina ...	26
Profesor Fujak na svetovom kongrese ...	27
Posilniť záujem detí o prírodu a jej ochranu ...	28
Erasmus+ návšteva kolegyň z Charkova ...	29
Zamerané na inklúziu ...	29
Prezradili o sebe: RNDr. Ladislav Szekeres, PhD. ...	30
Literárne čítanie na Katedre germanistiky ...	31
Nitrianska germanistika na medzinárodnom kongrese ...	32
Archeologický výskum Oponického hradu ...	33
Výskum šibenice v Holíči ukončil druhú etapu ...	34
Skúmali pozostatky prvého parného stroja v strednej Európe ...	35
Archeológovia v programe Erasmus+ ...	36
Študentský okulár kreatívnej reklamy ...	37
Interdisciplinárny výskum hradiska v Jánovciach ...	38
Totálny východ. Život v NDR ...	39
Tanečný kemp 2022 na Katedre hudby ...	40
Milan Veróny: Keď mi dáva zmysel to, čo robím, som šťastný ...	42
Zmluva s Európskym inštitútom kultúrnych ciest ...	46
O spojení síl pedagogiky a lingvistiky ...	47
Študenti UKF na majstrovstvách Európy v atletike ...	47

Tiráž

Náš čas • periodikum Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre • ročník 26 • október 2022 • číslo 3 (163) • vydáva: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Trieda Andreja Hlinku 1, 949 01, Nitra • Časopis je zdarma rozširovaný na akademickej pôde • Registrovaný je na Ministerstve kultúry SR pod číslom EV 1260/08 • ISSN 1338 – 3272 • IČO vydavateľa - IČO 00 157 716 • Periodicita: 5 čísiel ročne • Náklad: 400 ks

Výkonná redaktorka: Ing. Jana Černáková • technická redaktorka: Ing. Mgr. Tatiana Palkovičová • grafická úprava, sadzba a fotografie: Lubo Balko (LB) • Tel.: 037/6408 030 • e-mail: jcernakova@ukf.sk, tpalkovicova@ukf.sk, lbalko@ukf.sk

Za obsah príspevkov zodpovedajú autori. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu zaslaných textov. Články, ich časti a fotografie je možné ďalej používať len so súhlasom redakcie. • Obálka: Radoslava Reptiková, II.Bc, predmet: Kresba - portrét, vyuč. doc. Mgr. Jozef Baus, foto: Lubo Balko počas vernisáže výstavy Audit zima 2022

OTVORILI SME NOVÝ AKADEMICKÝ ROK 2022/2023

Investícia do vzdelania je investícia do budúcnosti, odznelo okrem iného v príhovore rektora Libora Vozára. Napriek tomu je na vzdelanie stále menej peňazí - počas ostatných dvoch rokov štát vysokým školám naordinoval „odtučňovaciu diétu“.

Za zvukov Staroslovienského chorálu a štátnej hymny sme 12. septembra 2022 otvorili na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre už 64. akademický rok 2022/23. Aulu UKF zaplnili významní hostia zo sféry verejného, vedeckého a kultúrneho života mesta, kraja i Slovenska, členovia akademickej obce univerzity, zamestnanci a študenti UKF.

Slávnosť moderovala prorektorka pre vzdelávanie prof. PaedDr. Jana Duchovičová, PhD., ktorá osobne privítala zástupcov štátnej správy a samosprávy, cirkvi, najvyšších akademických predstaviteľov univerzít a ďalších inštitúcií spolupracujúcich s UKF. Medzi hosťami nechýbali emeritní predstavitelia UKF Dr. h. c. prof. Ondrej Šedivý a prof. Ľubomír Zelenický, rektorka SPU v Nitre Klaudia Halászová a ďalší zástupcovia tejto univerzity. Slávnosť v Aule UKF poctili svojou návštevou zástupkyne veľvyslanectiev - J. E. Catherine Flumiani, veľvyslankyňa Talianskej re-

publiky na Slovensku, a Alena Jermárová, zástupkyňa veľvyslanca Českej republiky na Slovensku. Pozvanie prijali primátor Nitry a poslanec NR SR Marek Hattas, predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja (NSK) Milan Belica, podpredseda NSK a poslanec NR SR Marián Kéry, J. E. Viliam Judák, nitriansky diecézny biskup, Marian Korytiak, riaditeľ Fakultnej nemocnice v Nitre, Matej Polaček, riaditeľ Krajského policajného zboru v Nitre, Róbert Ambra, riaditeľ krajského Hasičského a záchranného zboru v Nitre, Erik Duchoň, náčelník Mestskej polície v Nitre, Miroslav Habán, podpredseda Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku, Matej Ruttkay, riaditeľ Archeologického ústavu SAV, Alena Gajdošová, riaditeľka Ústavu genetiky a biotechnológií rastlín SAV, Jaroslav Dóczy, riaditeľ Divadla Andreja Bagara, Patrícia Žáčiková, riaditeľka Ponitrianskeho múzea v Nitre a ďalší hostia.

VÝSLEDKY VOLIEB

V úvode slávnosti prorektorka prof. Jana Duchovičová oboznámila prítomných s výsledkami volieb kandidáta na rektora a volieb dekanov troch najväčších fakúlt UKF. Akademický senát UKF na zasadnutí 21. marca 2022 prof. RNDr. Libora Vozára, CSc., opätovne zvolil za kandidáta na rektora UKF, menovací dekrét s účinnosťou od 3. júla 2022 do 2. júla 2026 si z rúk prezidentky Zuzany Čaputovej prevzal 23. júna 2022. Akademický senát PF UKF na zasadnutí 15. februára 2022 opätovne zvolil doc. PaedDr. Gábora Pinteša, PhD., za kandidáta na dekana PF UKF na 2. funkčné obdobie od 1. júna 2022. Prof. RNDr. Františka Petroviča, PhD., Akademický senát FPVaI UKF na zasadnutí 16. februára 2022 opätovne zvolil za kandidáta na dekana FPVaI UKF na 2. funkčné obdobie od 3. júla 2022. Dňa 28. marca 2022 zvolil Akademický senát FF UKF kandidáta na funkciu dekana FF UKF. Stal sa ním prof. PhDr. Martin Hetényi, PhD., ktorý sa svojej funkcie ujal 23. septembra 2022.

SÚ VYSOKOŠKOLSKÝ VZDELANÍ OBČANIA DRAHÍ?

Ako vo svojom príhovore zdôraznil rektor UKF prof. Libor Vozár, na pôde univerzity sa prítomní zišli po období prestávky vynútenej svetovou pandé-

miou. „Z môjho pohľadu je dôležité, že naša univerzita vďaka tvorivému nasadeniu zamestnancov i študentov dôležité úlohy v tomto neľahkom období zvládla a my sme dokázali plniť svoje hlavné poslanie – uskutočňovať vysokoškolské vzdelávanie a pestovať vedu a umenie,“ povedal prof. Vozár.

Ako ďalšie nešťastie spomenul vojnový konflikt na Ukrajine, ktorý sa výrazne dotkol i našej krajiny. „Našťastie sa prejavila solidarita obyvateľov Slovenska. Vďaka nadšeniu a osobnému nasadeniu mnohých dobrovoľníkov – a to i z radov našich zamestnancov a študentov, vrátane zahraničných – Slovensko aj tento problém zatiaľ úspešne zvláda,“ konštatoval rektor UKF. „Žiaľ, ako dôsledok udalostí Európu zachvátila šialená inflácia. Máme energetickú krízu, pred sebou ťažkú zimu a pravdepodobne aj zásadné zmeny v hospodárstve. Už pomaly nikto nepochybuje, že máme problém, čas plynie a svetlo na konci tunela akosi nikto kompetentný nezažína.“

O nič menej zložitá situácia je podľa prof. Vozára aj v školstve, a osobitne vo vysokom. Počas ostatných dvoch rokov štát vysokým školám naordinoval „odtučňovaciu diétu“. „Reálny prepád financovania sa odhaduje na viac ako 60 miliónov eur. Obmedzenia sa výrazne dotkli aj našej univerzity. Boli sme a naďalej sme nútení znižovať počty zamestnancov a prehodnocovať naše priority. Osobne si nemyslím, že je tlak na racionalizáciu škodlivý, univerzita má fungovať efektívne. Ak si však rozhodujúce sily v spoločnosti myslia, že kvalitné vzdelávanie je iba to lacné, vysokoškolský vzdelaný občan sú drahí a nám stačia kvalitní robotníci, tak sa mýlia. Investícia do vzdelania je investícia do budúcnosti. Profitovanie z výroby s nízkou pridanou hodnotou založenej na lacných energiách je minulosťou,“ zdôraznil rektor.

Ako ďalšie dôležité opatrenia pripomenul implementáciu vnútorných systémov zabezpečenia kvality vysokoškolského vzdelávania a prípravu a následné schválenie novej vysokoškolskej legislatívy. „Téma postavenia vysokých škôl a ich vnútorného usporiadania je mimoriadne citlivá. Dôležité je, že samospráva vysokých škôl, ktorá je všade vo vyspelom svete samozrejým základom autonómneho postavenia vysokých škôl, ostala zachovaná.“

Súčasnú pozíciu našej školy jej rektor priblížil niekoľkými faktami. UKF v Nitre si udržiava pozíciu šiestej-siedmej najväčšej slovenskej verejnej vysokej školy. Medzi mladými je obľúbená - na denné štúdium sa do 12. septembra zapísalo viac ako 4 800 študentov, z toho 415

zahraničných. Tieto čísla nie sú konečné, zápisy vzhľadom na skorší začiatok akademického roka ešte stále prebiehali. Zvlášť na akademickú pôdu uvítal 149 študentov 1. ročníkov bakalárskeho štúdia a osobitne 190 zahraničných študentov, prevažne z ťažko skúšanej Ukrajiny.

„Naše vzdelávacie aktivity majú široký záber. Snažíme sa udržať si svoje špecifické postavenie pri príprave učiteľov. Zo všetkých slovenských vysokých škôl máme najširšiu ponuku učiteľských študijných programov, vrátane prípravy učiteľov v maďarskom jazyku,“ uviedol Libor Vozár. „V rámci akreditácie sme so vzdelávacími štandardmi odsúhlasili 240 študijných programov a zrušili sme 136 s nízkym záujmom o štúdium. Doktorandské štúdium pokračuje v 54 študijných programoch. Obdobne sme postupovali aj v právach uskutočňovať habilitačné a inauguračné konania, zosúladiť sme práva v 13 odboroch a k začiatku akademického roka sme zrušili 8 odborov.“

ÚSPESY V PROJEKTOCH, MOBILITÁCH I PUBLIKOVANÍ

Rektor vyzdvihol mimoriadne úspešnú projektovú činnosť UKF za minulý rok. Škola celkovo riešila 187 projektov, čo je najvyšší počet v jej histórii, s finančnou dotáciou takmer 4,9 milióna eur. Tá patrí k najvyšším za ostatných 6 rokov. „Rastie nám počet najkvalitnejších vedec-

kých výstupov v indexovaných vedeckých periodikách a výstupov na prestížnych medzinárodných vedeckých podujatiach. Počty 335 publikácií v indexovaných databázach WOS a Scopus v roku 2020 a 412 v roku 2021 sú údaje s najvyššou hodnotou v histórii našej univerzity.“

UKF sa mimoriadne darí aj v zahraničných mobilitách. Na program Erasmus v roku 2020 získala najvyšší finančný grant spomedzi všetkých slovenských univerzít a v roku 2022 druhý najvyšší grant na spoluprácu s univerzitami mimo EÚ.

„Kvalitu univerzity tvoria jej pedagógovia a študenti. Máme dostatok kvalitných vysokoškolských učiteľov, akademické činnosti univerzity v súčasnosti garantuje a zabezpečuje 493 učiteľov, z toho 181 je docentov a 85 profesorov,“ poznamenal Libor Vozár.

Do nového akademického roka naša škola vstúpila s novým vedením univerzity aj s novým vedením troch najväčších fakúlt. Rektor vyjadril presvedčenie, že sa nám v tejto zložitej dobe bude spoločne

daríť posilňovať kvalitu a zvyšovať renomé našej školy doma i v zahraničí tak, aby sme o štyri roky mohli konštatovať, že univerzita je lepšia ako predtým.

V závere príhovoru prof. Vozár študentom zaželel úspešné štúdium a boha-

je veľmi dôležité spojiť sily. Nie je to len o spolupráci organizácií, ale aj o podpore a pomoci jednotlivcov.

Župan Milan Belica v prejave ocenil pedagógov UKF za mimoriadne kvalitnú spoluprácu. To, že je Nitriansky samo-

pomoc a spoluprácu vo Veľkokapacitnom registračnom centre v Nitre v súvislosti s utečeneckou krízou na Ukrajine. „Vaša univerzita v tejto situácii zareagovala okamžite a vaši zamestnanci a študenti nám dobrovoľnícky pomáhali najmä pri registrácii, tlmočení a preklade.“

Za Študentský parlament UKF v Nitre vystúpila jeho predsedníčka Lucia Spodniaková. „Sme radi, že ako študenti angažovaní v študentských orgánoch univerzity a tiež ako členovia Študentského parlamentu máme možnosť participovať na dianí v škole a spoluvytvárať vnútorný systém kvality univerzity. Okrem vzdelávania je pre nás škola aj miestom spoznávaní nových ľudí a získavania nových zážitkov,“ upriamila pozornosť na podujatia v rézii ŠP UKF, ktoré vysokoškolským umožnia užít si študentský život naplno. Zvlášť prvákom zaželela na akademickej pôde veľa úspechov a v mene ŠP im ponúkla pomocnú ruku.

Záver slávnostného otvorenia AR 2022/23 patril umeniu. Výnimočnosť podujatia umocnilo vystúpenie študentky Ivany Lackovej s klavírnym sprievodom Mareka Štrbáka z Katedry hudby PF UKF, ktorí uviedli piesne z tvorby Mikuláša Schneidera-Trnavského.

Ing. Jana Černáková, R – Oddelenie médií, foto: Lubo Balko

tý študentský život, ktorý môžu naplniť účasťou na podujatiach, organizovaných Študentským parlamentom UKF, či ďalšími aktivitami, ktoré ponúkajú združenia a kluby UKF.

Z PRÍHOVOROV HOSTÍ

Do nového akademického roka všetko dobré poprial najmä študentom aj primátor mesta a poslanec NR SR Marek Hattas. V krízach, ktorými sme v súčasnosti skúšaní, sa podľa neho ukázalo, ako

správny kraj veľmi dynamický a posúva sa dopredu, je podľa neho aj zásluhou univerzity a jej spolupráce v oblasti regionálneho rozvoja. Poďakoval všetkým absolventom UKF, ktorí sa zaradili do pracovných pozícií v našom kraji a ten svojou prácou pomáhajú rozvíjať.

Slová vďaky adresoval škole Róbert Ambra, riaditeľ Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Nitre. Do rúk rektora Libora Vozára odovzdal Ďakovný list vedeniu, zamestnancom a študentom UKF v Nitre za mimoriadnu

CENY REKTORA

Štrnástim osobnostiam UKF v Nitre boli počas slávnostného otvorenia akademického roka v Aule univerzity udelené Ceny rektora v štyroch kategóriách.

Súčasťou slávnostného otvorenia nového akademického roka 2022/23 na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre bolo aj udeľovanie Ceny rektora za mimoriadne výsledky vo vedeckej, umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti za rok 2021. Udeľovanie cien moderovala prorektorka pre vedeckovýskumnú činnosť UKF prof. RNDr. Mária Bauerová, PhD.

Ceny rektora sa udeľovali v štyroch kategóriách – za monografické dielo, pedagogický výstup, projektovú činnosť a umelecký výstup. Z rúk rektora UKF v Nitre prof. Libora Vozára si ich prevzali títo zamestnanci univerzity:

stve „Creative tourism as a new tourism product in Slovakia. The theoretical and practical analysis of creative tourism: formation, importance, trends“,

prof. PaedDr. Zdena Kráľová, PhD.
- za monografiu vydanú v zahraničnom vydavateľstve „Foreign Language Pronunciation, from Theory to Practice“,

V KATEGÓRII PEDAGOGICKÝ VÝSTUP

doc. PaedDr. Soňa Čeretková, PhD.
- za učebnicu „Matematika pre 6. ročník základnej školy a 1. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, 1. časť a 2. časť“,

PhDr. Eva Ballová Mikušková, PhD.
- za vysokoškolskú učebnicu „Štatistika pre začiatočníkov: základy štatistických analýz pre študentov učiteľstva“,

V KATEGÓRII PROJEKTOVÁ ČINNOSŤ

doc. Mgr. Martin Drlík, PhD., RNDr. Ján Skalka, PhD. - za projekt Erasmus+ FITPED „Work-based Learning in Future IT Professionals Education“,

prof. PhDr. Tomáš Sollár, PhD. - za projekt VEGA „Zvládanie záťaže v procese rekonvalescencie po cieľnej mozgovej príhode“,

doc. RNDr. Tünde Juríková, PhD.
- za projekt KEGA „Inovatívne študijné materiály pre modul predmetov Výchova k zdraviu a zdravému životnému štýlu pre študijný odbor predškolská a elementárna pedagogika“,

prof. PaedDr. Eva Stranovská, PhD.
- za projekt VEGA „Intervenčný program na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti v cudzom jazyku“,

V KATEGÓRII UMELECKÝ VÝSTUP

Mgr. Alena Čierna, PhD. - za dramaturgiu a realizáciu 18. ročníka Festivalu umení s medzinárodnou účasťou s názvom Konfrontácie.

- R - , foto: Lubo Balko

V KATEGÓRII MONOGRAFICKÉ DIELO

RNDr. Viliam Ďuriš, PhD. - za monografiu vydanú v zahraničnom vydavateľstve „Application of continuous fast wavelet transform for signal processing“,

PhDr. Zuzana Palenčíková, PhD., Dr. habil. János Csapó, PhD. - za monografiu vydanú v domácom vydavateľ-

Dr. habil. Mgr. Ildikó Vančo, PhD.
- za vysokoškolskú učebnicu „A magyar nyelv tanításának tantervi követelményrendszere Szlovákiában 2015-ig (Požiadavky rámcových učebných plánov výučby maďarskej gramatiky na Slovensku do roku 2015)“,

prof. Mgr. Štefan Beňuš, PhD. - za vysokoškolskú učebnicu „Investigating Spoken English. A Practical Guide to Phonetics and Phonology Using Praat“,

REKTOR UKF VYMENOVAL NOVÝCH DOCENTOV

Odovzdanie dekrétov o udelení vedecko-pedagogického titulu docent sa uskutočnilo za účasti prorektorov UKF a dekanov fakúlt, na ktorých sa habilitačné konania uskutočnili.

PhDr. Angela Almašiová, PhD., Katedra sociálnej práce Pedagogickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku, v odbore habilitačného konania a inauguračného konania sociálna práca,

Mgr. Gabriela Šeboková, PhD., Katedra psychologických vied FSVaZ UKF v Nitre, v odbore habilitačného konania a inauguračného konania pedagogická, poradenská a školská psychológia,

Mgr. Anikó Tóth, PhD., Ústav maďarskej jazykovedy a literárnej vedy FSŠ UKF v Nitre, v odbore habilitačného konania a inauguračného konania cudzie jazyky a kultúry,

Péter Nagy, PhD., Katedra maďarského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty Univerzity Jánosa Selyeho v Ko-

Rektor UKF prof. RNDr. Libor Vo-zár, CSc., vymenoval 6 nových docentov a docentiek, ktorí uskutočnili habilitačné prednášky a obhájili habilitačné práce pred vedeckými radami Fakulty prírodných vied a informatiky, Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva a Fakulty stredoeurópskych štúdií UKF v Nitre.

Odovzdanie dekrétov o udelení vedecko-pedagogického titulu docent sa uskutočnilo 6. júla 2022 za účasti prof. RNDr. Márie Bauerovej, PhD., prorektorky pre vedeckovýskumnú činnosť, a doc. PaedDr. Miroslava Tvrdoňa, PhD., prorektora pre vonkajšie vzťahy a sociálne veci, ktorý bol moderátorom slávnostného aktu.

Na slávnosti vymenovania docentov boli prítomní dekaní fakúlt, na ktorých sa habilitačné konania uskutočnili - prof. RNDr. František Petrovič, PhD., dekan Fakulty prírodných vied a informatiky, a Dr. habil. PaedDr. Žofia Bárcziová, PhD., dekan Fakulty stredoeurópskych štúdií.

ZA DOCENTOV BOLÍ MENOVANÍ:

Mgr. Henrich Grežo, PhD., Katedra ekológie a environmentalistiky FPVaI UKF v Nitre, v odbore habilitačného konania a inauguračného konania ochrana a využívanie krajiny,

márne, v odbore habilitačného konania a inauguračného konania cudzie jazyky a kultúry,

PaedDr. Károly Presinszky, PhD., Ústav maďarskej jazykovedy a literárnej vedy FSŠ UKF v Nitre, v odbore habilitačného konania a inauguračného konania cudzie jazyky a kultúry.

Novým docentkám a docentom gratulujeme a želáme ďalšie úspechy vo vedeckej i pedagogickej práci.

Ing. Gabriela Sarovová,
R – Oddelenie pre vedeckovýskumnú
činnosť,
foto: Lubo Balko

PROFESORKA KLAUDIA JOMOVÁ: PODSTATNÁ JE RADOŠŤ Z OBJAVOVANIA NEPOZNANÉHO

Pôvodne chcela študovať medicínu, ale pre veľký záujem sa na Lekársku fakultu nedostala. O rok neskôr, po prehodnotení svojich šancí, si vybrala biochémiu a aj napriek občasným pochybnostiam, „či je na správnom mieste“, je dodnes so svojim výberom spokojná. Vysokoškolské štúdium ukončila s vyznamenaním a Cenou rektora za študijné výsledky. Rovnako úspešná je profesorka Klaudia Jomová aj dnes - je výraznou osobnosťou Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, ktorej skvelé renomé doma i v zahraničí potvrdzujú jej pedagogické skúsenosti, výsledky výskumu i bohaté publikačné aktivity.

Na niekdajšiu Pedagogickú fakultu prof. RNDr. Klaudia Jomová, PhD., nastúpila v roku 1990 ako čerstvá absolventka vysokej školy. V roku 2006 bola zvolená za predsedníčku Akademického senátu Fakulty prírodných vied UKF a túto pozíciu zastávala dve funkčné obdobia. V roku 2008 sa stala vedúcou Katedry chémie (dnes Fakulty prírodných vied a informatiky), ktorú vedie doteraz. Katedru začala budovať takpovediac „na zelenej lúke“, za jej úspechmi stojí práve ona – jej profesionalita, erudícia, vytrvalosť i organizačný talent. V súčasnosti na katedre vyučuje biochémiu a vybrané prednášky z organickej chémie a inštrumentálnych metód. Ako sama hovorí, učiť ju baví, má radosť, keď sú študenti spokojní s výučbou a aj po rokoch ju poteší dakovný mail od bývalých absolventov. Rovnako ju teší, keď sa spolu s kolegami dopracujú k reprodukovateľným experimentálnym výsledkom a nájdu rozumné korelácie, ktoré môžu publikovať.

Svoju prácu považuje za celoživotné vzdelávanie. Ako vraví, nikdy nemala prílišné snahy vynikať, byť uznávanou a obdivovanou pre svoje úspechy. Svoje povinnosti sa vždy snažila a snaží robiť najlepšie, ako vie. Je presvedčená o tom,

že ak niekto robí svoju prácu s pokorou a odhodlaním, úspech sa určite dostaví. Radosť z poznávania nového je podľa nej tá najväčšia odmena vedca.

Váš výskum, ako uvádza váš odborný profil na stránke našej univerzity, sa orientuje „na rizikové prvky a ich vplyv na zmeny v expresii a aktivite bielkovín, prípravu a štúdium bioaktívnych komplexných zlúčenín prechodných prvkov s rôznymi druhmi organických ligandov s potenciálnym využitím v humannej medicíne, štúdium ich biologickej aktivity a štúdium antioxidantných a prooxidačných vlastností prírodných látok“. Pre človeka z „fachu“ sú to všetko jasné termíny, ale dalo by sa to nám, ostatným neodborníkom, nejakou laicky vysvetliť? Aký má tento konkrétny výskum význam pre aplikovanú prax – kde všade sa jeho výsledky môžu využiť?

Problematika rizikových prvkov a ich vplyvu na zmeny v expresii a aktivite bielkovín patrila k mojim začiatkom výskumnej práce v spolupráci so Slovenskou poľnohospodárskou univerzitou v Nitre a Výskumným ústavom rastlinnej výroby v Piešťanoch. V rastlinách vysta-

vených stresu vplyvom rizikových prvkov, teda tých, ktoré pre rastlinu nie sú fyziologicky potrebné, sme hľadali molekulové markery - RNA a proteíny, ktorých syntézu rastlina zvýši na zvládnutie stresu. Molekulové markery sú detegovateľné / merateľné a indikujú daný biologický stav. Identifikácia takýchto markerových molekúl by mohla pomôcť pri šľachtení rastlín s vyššou odolnosťou voči stresu.

Na príprave bioaktívnych komplexných zlúčenín som začala spolupracovať s kolegami zo Slovenskej technickej univerzity v Bratislave a tejto oblasti výskumu sa venujem doteraz. Hoci lekárska chémia bola v minulosti založená takmer výlučne na organických zlúčeninách a prírodných produktoch, v priebehu niekoľko desaťročí enormne vzrástol záujem o využitie komplexov kovov ako liečiv a diagnostických činidiel. Objav cis-platiny pred viac ako 50 rokmi bol považovaný za prelomový vo vývoji liečiv na báze kovov.

Liečivá na báze kovov môžu v živých systémoch interagovať s biomolekulami a ovplyvniť ich štruktúru a biologickú aktivitu. Primárnym cieľom metalo-liečiv je najmä molekula DNA. Na našom pracovisku študujeme mechanizmus interakcie komplexov prechodných prvkov s DNA, ich nukleázovú aktivitu (schopnosť rozštiepiť DNA), ktorá by mohla spustiť programovanú smrť bunky. Snažíme sa nájsť koreláciu medzi štruktúrou molekúl a biologickou aktivitou. Predmetom nášho štúdia boli komplexy nesteroidných protizápalových liečiv s mednatými iónmi, ktoré v laboratórnych podmienkach vykazovali slubné protinádorové vlastnosti.

V klinickej praxi využívané lieky na báze kovov výrazne zvýšili mieru prežitia onkologických pacientov, ale ich účinnosť je obmedzená z dôvodu vedľajších účinkov, rezistencie a relatívne nízkej stability. Veríme, že vývoj liečiv na báze biogénnych kovov môže tieto nedostatky úspešne prekonať.

Skutočnosť, že podobné vlastnosti môžu vykazovať aj prírodné organické molekuly, najmä flavonoidy (prírodné antioxidanty), nás motivovala k štúdiu vlastností týchto látok samotných, ale aj v interakcii s iónmi medi. Dôvod, prečo študovať interakciu flavonoidov s iónmi medi, je daný asociáciou zvýšenej hladiny iónov medi s neurologickými a nádorovými ochoreniami. Je dôležité si uvedomiť, že tieto látky vykazujú za určitých okolností aj prooxidačné vlastnosti, ktoré môžu mať tiež zdraviu prospešné účinky, naviac, s nižšou toxicitou. Interakcia flavonoidov s iónmi medi môže

ovplyvniť výsledok ich terapeutického pôsobenia, preto by tieto štúdie mohli pomôcť pri optimalizovaní ich dávky pre terapeutické účely so zohľadnením veku a zdravotného stavu pacienta. Flavonoidy samotné, ale aj v kombinácii s biogénnymi kovmi, majú schopnosť

a nukleázová aktivita, interakcia s DNA). Takmer každý pracovný deň je iný, zvyčajne však začína kontrolou mailov. Ich vybavovanie je riadny konzument času, hoci sa snažím selektovať dôležité. Súčasná práca vedca obnáša obrovskú administratívnu záťaž. Napriek tomu sa snažím

kolegov mojej generácie po transformácii vysokých škôl na univerzity.

Počas môjho pôsobenia sa mi podarilo s podporou Rozvojového projektu z oblasti dobudovania centier excelentného výskumu vysokých škôl v roku 2007 vybudovať solídne základy biochemické

v závislosti od podmienok modulovať hladinu oxidačného stresu, čím je možné ich využiť pri liečbe ochorení s odlišnou etiológiou, napr. neurologických a nádorových ochorení.

Ste pedagogičkou, vedkyňou i vedúcou katedry. Iste je veľmi náročné zvládnuť všetky tieto povinnosti. Ako vyzerá váš bežný pracovný deň?

V súčasnosti vyučujem na katedre biochémie, vybrané prednášky z organickej chémie a inštrumentálnych metód. V rámci výskumného zamerania je naša Katedra chémie už niekoľko rokov spoliehať sa na riešiteľkou APVV a VEGA projektov. Som zodpovednou riešiteľkou čiastkových úloh za našu pracovnú skupinu. V rámci týchto projektov študujeme spomínanú biologickú aktivitu Cu(II)-komplexných zlúčenín (SOD mimetická, antioxidačná

nestať kontakt s experimentálnou prácou, takže každú voľnú chvíľu využívam na prácu v laboratóriu. Zosúladenie povinností je naozaj náročné a vyžaduje si aj prácu doma.

Aké úspechy máte na konte vy osobne, resp. katedra pod vašim vedením?

Ako absolventka biochémie som nastúpila na katedru, ktorá práve vznikla. Bolo to pracovisko bez vedeckej profilácie, bez prístrojového vybavenia a dostatočného personálneho obsadenia. Jednoducho, zelená lúka. Na rozdiel od mojich spolužiakov, ktorí nastúpili na vybudované pracoviská výskumných ústavov a univerzít, ja som realizovala výskumnú prácu na spriatelenejších pracoviskách a na domácej pôde som sa podieľala na budovaní pracovného prostredia. To bol údel

ho laboratória. V nasledujúcich rokoch sme zo zdrojov získaných v rámci viacerých projektov, najmä projektov univerzity financovaných zo štrukturálnych fondov, vybudovali nové experimentálne laboratóriá a počítačové laboratórium s licenciami Hyperchem na výučbu aj vedecké účely pracovníkov.

Od začiatku pôsobenia vo funkcii vedúcej katedry som sa snažila vytvoriť na pracovisku pracovné tímy s vyprofilovanými témami výskumu zameraného na chémiu. Počas môjho vedenia katedry prešli habilitačným konaním štyria pracovníci, doktorandské štúdium ukončilo osem doktorandov. Od roku 2008 do dnešného dňa má katedra 96 publikácií evidovaných v databáze WOS.

Za náš najväčší spoločný úspech považujem výsledok akreditácie B+ v roku 2014, čo bolo o 5 stupňov vyššie v porov-

nani s rokom 2008, kedy som prevzala vedenie katedry. Okrem učiteľského študijného programu sme získali práva na doktorandské štúdium Teória vyučovania chémie a práva na bakalárske štúdium Chémia životného prostredia v odbore Chémia.

Mojou snahou bolo a je iniciovať a udržať spoluprácu s domácimi a zahraničnými pracoviskami a udržať výskum, ktorý sme rozvíjali za náročných podmienok. Podarilo sa nám dokonca získať

spoluprácu s praxou, ktorú majú zvyčajne univerzity s technickým zameraním. Mám okolo seba veľmi dobrých a schopných kolegov a je mi potešením stretávať sa s nimi každý deň.

Akým smerom sa v dnešnej dobe podľa vás uberá bio/chémia a príbuzné obory - jej vyučovanie, výskum, aplikácia výsledkov praxi? Aké výzvy stoja pred vedcami, resp. pedagógmi či študentmi vzhľadom na vývoj v oblasti

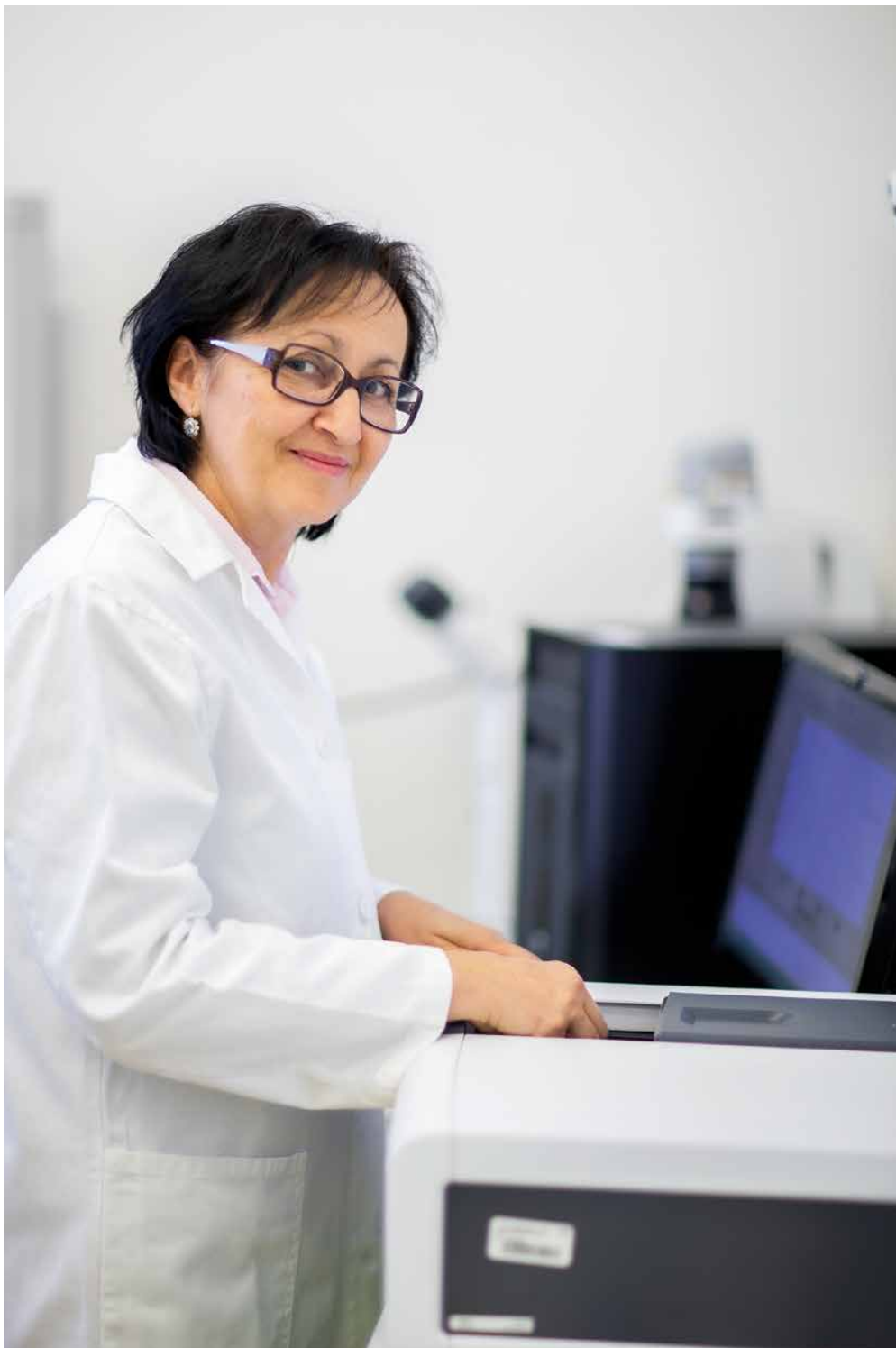
biochémie, biotechnológií či dokonca umelej inteligencie?

Biochemický výskum je v súčasnosti silne interdisciplinárny, využíva najmodernejšie fyzikálno-chemické, výpočtové a molekulárno-biologické metódy, ktoré umožňujú študovať živé systémy do hlbokých detailov. Preto je biochémia z chemických vedných disciplín najrozsiahlejšia. Postupne sa začala diferencovať, aby zohľadnila špecifiká zamerania a formovali sa napríklad lekárska biochémia, biochémia rastlín, mikroorganizmov a podobne. Poznatky z biochémie tvoria jadro množstva špecializácií v humánnej a veterinárnej medicíne (napr. imunochémia, klinická biochémia, bioorganická chémia), vo farmakológii, v poľnohospodárstve, v biotechnológiách, v molekulárnej biológii aj genetike.

Aplikácie výsledkov v praxi sú rozsiahle, čo vyplýva z množstva spomínaných špecifických odborov. Najvýznamnejší prínos poznatkov v biochémií a príbuzných odboroch je pochopenie procesov v živých systémoch na molekulej úrovni, umožňujúcich objasňovať príčiny ochorení a hľadať cesty, ako ich nielen liečiť, ale predovšetkým ako im predchádzať.

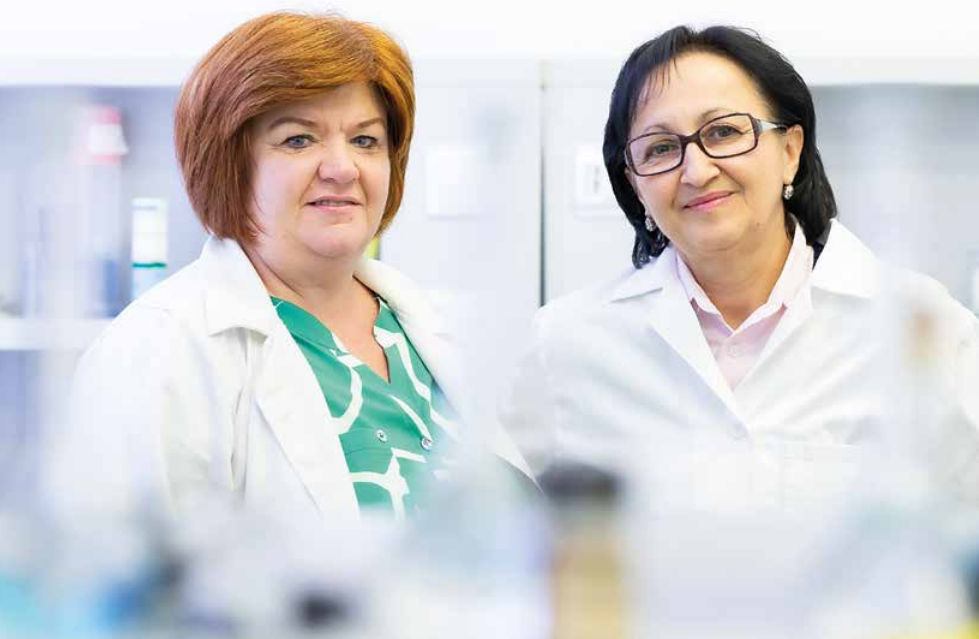
Dnešný výskum v akomkoľvek vednom odbore je značne interdisciplinárny. Výsledky výskumu sa dajú elegantne inkorporovať do prednášok. Napriek tomu, že možnosti výskumu sú rozsiahle, je dôležité identifikovať zmysluplnú tému. Smerovanie vzdelávania, výskumu a aplikácie výsledkov v praxi by dnes mali určovať naliehavé výzvy ľudského zdravia a klimatických zmien. Ich dopad na ľudskú spoločnosť je viditeľný už dnes. Hoci sa niektoré vplyvy zatiaľ nemanifestujú, ich neskorší účinok môže byť devastačný. Tieto aspekty musia byť súčasťou procesu vzdelávania aj inovačných zámerov, a to nielen deklaratívne. Aj témy záverečných prác študentov môžu byť zamerané na riešenie čiastkových problémov sledujúcich tento zámer. Hoci dnešná generácia študentov má k dispozícii neporovnateľne viac informačných zdrojov, úroveň vedomostí a tvorivosti tomu často nezodpovedá. V chemických disciplínach je veľmi dôležitá inštrumentálna zručnosť, ktorá sa dá získať iba prakticky v laboratóriu. Tu vidím potrebu zvýšenia časovej dotácie na laboratórne cvičenia, pretože poskytujú priestor pre získanie inštrumentálnych zručností študentov.

Veľmi zložitý fenomén, prenikajúci aj do biochémie, je umelá inteligencia, pre ktorú tu je veľa výziev, ale aj obmedzení. Zariadenie (stroj) by malo byť schopné vnímať problém a vyriešiť ho pomocou techník pripomínajúcich ľud-

ské kognitívne funkcie. Ako príklad môžem uviesť prácu, ktorá diskutuje súčasné modely umelej inteligencie vyvíjané na detekciu a predikciu oxidačného stresu. Vstupné dáta pre získanie algoritmu sú markery oxidačného poškodenia. Nie vždy však jeden marker postačuje na rozlíšenie poškodenej vzorky od neporušenej. Netreba zabúdať aj na varovania odborníkov upozorňujúcich na klinické riziká (obmedzenia zakódovaných algoritmov) a etické aspekty súvisiace s používaním zdravotných údajov. V každom prípade, potenciál umelej inteligencie je veľký.

Odbočme trochu zo súčasnosti do rokov minulých. Odkiaľ pochádzate, čím ste chceli byť ako dieťa, aké školy ste navštevovali?

Pochádzam z obce Zbehy, kde som aj vyrastala. Ako školáčka som chcela byť lekárkou. Hoci sa mi to nepodarilo, vďaka odboru, ktorý som vyštudovala, som schopná porozumieť molekulovým mechanizmom ochorení, takže môj detský sen sa mi čiastočne splnil.

Základnú školu som navštevovala v mieste bydliska, gymnázium v Nitre na Párovskej ulici. Základná škola bola obdobím veselého detstva. Mali sme dobrých učiteľov a nepamätám sa, že by sme učeníu venovali veľa času. V rámci prírodopisu sme robili herbár. Poznávanie rastlín a ich liečivej sily ma fascinovalo. Už v tom období som sa začala zaujímať o liečivé rastliny a zostalo mi to dodnes. Strednú školu som si vybrala ako všeobecnú prí-

pravu na vysokoškolské štúdium. Mala som rada prírodovedné predmety, ale aj cudzie jazyky. Desať rokov som s obľubou navštevovala hodiny klavíra.

Po gymnáziu ste absolvovali odbor biochémie na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Čím vás oslovila práve táto univerzita a práve tento odbor? Aké predmety ste mali rada, na ktorých pedagógov si s radosťou spomínate?

Univerzita Komenského bola a je stále uznávanou univerzitou. A prečo práve odbor biochémie? Bol to vlastne môj druhý pokus. Pôvodne som sa prihlásila na štúdium na Lekársku fakultu, kde som nebola prijatá. V tom období si

študent mohol podať iba jednu prihlášku a neprijatie znamenalo čakať ďalší rok. Strávila som ho prácou v administratíve a mala som čas premýšľať, či budem skúšať ďalej medicínu, alebo si vyberiem štúdium, o ktoré bol výrazne menší záujem, čím logicky stúpala šanca na prijatie. Do tohto myšlienkového procesu vstúpila aj moja túžba po deťoch a rodine, ktorá rozhodla. Vybrala som si štúdium biochémie, z môjho pohľadu medicíny najbližšie. Podarilo sa a som spokojná. Štúdium som ukončila s vyznamenaním a Cenou rektora za študijné výsledky, za čo boli študenti odmenení priznaním titulu RNDr.

Z predmetov mi najviac rezonovala práve biochémia, ale môžeme jej rozumieť len s dobrými základmi chemických disciplín, najmä organickej chémie. Moji učiteľmi boli významné osobnosti slovenskej vedy. Vysoko si vážim prof. Kollárovú, vedúcu Katedry biochémie a svoju školiťelku diplomovej práce Dr. Mikulášovú. Veľmi rada si spomínam na prof. Urbana, prof. Hrnčiara, prof. Treindla, prof. Lukáča, prof. Ferenčíka a prof. Pecháňa.

Čo vám po odbornej i ľudskej stránke dala univerzita? Čím bolo štúdium na nej pre vás najviac prínosné?

Štúdium na UK v Bratislave mi dalo veľa a čerpám z neho doteraz. Bola to výborná teoretická príprava s významným zastúpením matematiky a fyziky, vrátane kvantovej fyziky, a tiež experimentálna príprava v rámci časovo náročných laboratórnych cvičení a realizácie diplomovej práce. Katedra biochémie mala mladých učiteľov, ktorí na pracovisku zaviedli najnovšie molekulárno-biologické metódy a my sme mali šancu si ich osvojiť, čo bol výborný základ pre budúce zamestnanie. Kvalit-

ná príprava na profesiu v odbore je ten najväčší prínos.

Dnes hodnotím tento študijný program ako jeden z najlepších. Biochemik, molekulárny biológ / genetik a biológ nemôže rozumieť odboru do hĺbky bez matematických, fyzikálnych a chemických vedomostí. Mnohé však človek pochopí až v praxi.

Prostredie na UK malo atmosféru výskumnej akademickej inštitúcie. K učiteľom sme mali rešpekt a učitelia ocenili, ak sme prejavili tvorivosť a logické uvažovanie. Výskum na univerzite, projekty, publikovanie, spájanie teórie a praxe, to

všetko na UK fungovalo bez akreditačnej agentúry, ktorá by tieto požiadavky musela diktovať.

Aké ďalšie vzdelávanie ste absolvovali - stupne VŠ štúdia, študijné pobyty, prednáškové pobyty, stáže... ?

Doktorandské štúdium som ukončila v roku 2003 vo vednom odbore všeobecná biológia na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre. Vedecko-pedagogický titul docent som obhájila v odbore biotechnológie v roku 2007 na SPU v Nitre a v tom istom odbore tiež na SPU som v roku 2014 bola vymenovaná za vysokoškolskú profesorku.

Počas pôsobenia na UKF som absolvovala domáce vzdelávacie kurzy z metód molekulárnej biológie a kurz inštrumentálnych analytických metód na Varšavskej univerzite. Obohatením pre moju prácu boli najmä vedecké pobyty v Anglicku na School of Pharmacy and Chemistry, Liverpool John Moores University (UK) v pracovnej skupine prof. Marka Cronina.

Čím vás pôsobenie na UKF baví a naplňa? Máte pocit, že ste sa v tejto práci skutočne našli?

Baví ma učiť, mám radosť, keď študenti vyjadria spokojnosť s výučbou, poteší ma, keď mi po rokoch napíšu bývalí absolventi dakovný mail, ale bez problémov viem prijať aj kritický názor. Teším sa, keď sa dopracujeme k reprodukovateľným experimentálnym výsledkom a nájdeme rozumné korelácie, ktoré môžeme publikovať. Naša práca je celoživotné vzdelávanie a to je na nej pekné. Z týchto aspektov môžem potvrdiť, že som sa v práci „našla“.

Neznamená to však, že som niekedy nezapochovala, či som na správnom mieste. Myslím si, že tento pocit príde v každej profesii. Dôležité je vedieť konštruktívne riešiť problémy, vedieť prijať niektoré veci, vedieť robiť kompromisy. Nie vždy je to ľahké, ale patrí to k životu, nielen pracovnému.

Svoju prácu beriem ako poznávanie živej prírody s učiteľským poslaním. Podstatou vedeckej práce je pokora, neustále pochybovanie a usilovnosť. Môj modus operandi je plniť si povinnosti najlepšie, ako viem.

Spracovala Ing. Jana Černáková,
R – Oddelenie médií,
foto: Lubo Ballo

Úspechy profesorky Kludie Jomovej a Katedry chémie FPVaI UKF:

- V roku 2021 sa profesorka Jomová dostala do prestížneho svetového rebríčka najcitovanejších výskumníkov Highly Cited Researchers™, pravidelne zostavovaného spoločnosťou Clarivate™ - umiestnila sa medzi štyrmi najcitovanejšími vedkýňami a vedcami zo Slovenska. Jej publikácie boli hodnotené v obzvlášť náročnej výskumnej oblasti farmakológie a toxikológie. V roku 2022 sa v tomto rebríčku objavila ako jediná zo Slovenska.
- Na domácej pôde v roku 2016 jej bola udelená Mimoriadna cena rektora za dlhodobé dosahovanie mimoriadnych výsledkov v publikačnej činnosti a citácii SCI.
- Je pravidelne medzi zamestnancami oceňovanými za medzinárodnú akceptovanú publikačnú činnosť za publikácie evidované v databázach

Web of Knowledge a Scopus.

- Za výsledky vedeckej práce v roku 2015 získala v sekcii pre vedeckú a odbornú literatúru a počítačové programy ocenenie od Literárneho fondu - Prémia za najvyšší trojročný vedecký ohlas v kategórii prírodné a lekárske vedy. Cena odráža počet citácií zaznamenaných v databáze Web of Science (Thomson Reuters) za roky 2012, 2013 a 2014 na všetky práce autora. Prof. Jomová zaznamenala za dané trojročné obdobie na svoje práce 780 SCI citácií. Najcitovanejšia práca autorky je z roku 2011 (Toxicology vol. 283, Issue: 2-3, pp. 65-87) a bola za hodnotené obdobie citovaná 366-krát.
- O rok neskôr získala Prémia za výnimočný vedecký ohlas na jedno dielo rovnako v kategórii prírodné a lekárske vedy.
- S podporou Rozvojového projektu z oblasti dobudovania centier excelentného výskumu vysokých škôl v roku 2007 vybudovala solídne základy biochemického laboratória. S pomocou financií z projektov, najmä projektov univerzity financova-

ných zo štrukturálnych fondov, spolu s kolegami vybudovali nové experimentálne laboratória a počítačové laboratórium s licenciami Hyperchem na výučbu aj vedecké účely pracovníkov.

- Počas vedenia katedry prof. Jomovou prešli habilitačným konaním 4 pracovníci, doktorandské štúdium ukončilo 8 doktorandov. Od roku 2008 do dnešného dňa má katedra 96 publikácií evidovaných v databáze WOS.
- Za najväčší spoločný úspech katedry považuje výsledok akreditácie B+ v roku 2014, čo bolo o 5 stupňov vyššie v porovnaní s rokom 2008. Okrem učiteľského študijného programu katedra získala práva na doktorandské štúdium Teória vyučovania chémie a práva na bakalárske štúdium Chémia životného prostredia v odbore Chémia.
- Úspechom je aj spolupráca katedry s významnými domácimi i zahraničnými pracoviskami a spolupráca s praxou, ktorú majú zvyčajne univerzity s technickým zameraním.

CENA EGONA ERWINA KISCHA SVETOZÁROVI KRNOVI

Porota ocenila autorov pätnásť esejistický cestopis „Z devínskeho brala na Duklu. Cesta hrdinov SNP“. Knihou sa spisovateľ vracia zo sveta do vlasti, aby slovom i obrazom opísal 770 kilometrov dlhý súvislý turistický chodník, ktorý s odstupom 44 rokov prešiel dvakrát.

V podhorí severočeských Orlických hôr, v zámku mestačka Letohrad, sa 14. septembra 2022 uskutočnilo tradičné slávnostné odovzdávanie medzinárodných výročných cien Egona Erwina Kisch za najkvalitnejšie diela literatúry faktu vydané v roku 2021. Kisch bol nemecky píšuci český spisovateľ a priekopnícky novinár s prezývkou zúrivy reporter (Der Rasende Reporter).

Tak ako minulé, aj tento 31. ročník zorganizovali Klub spisovateľov literatúry faktu na Slovensku a Klub autorov literatúry faktu Českej republiky. Medzi odmenenými bol aj prof. PhDr. Svetozár Krno, CSc., z Katedry filozofie a politológie FF UKF v Nitre. Porota ocenila jeho esejistický cestopis *Z devínskeho brala na Duklu. Cesta hrdinov SNP* (Bratislava: Karpaty-Infopress, 2021, 360 s.)

Autor nadväzuje na štrnásť esejistických cestopisov, v ktorých presviedča čitateľa, že aj po tom, čo padli mnohé zábrany pre spoznávanie vzdialených krajov, pretrvávajú terra incognita. Doposiaľ sa venoval Balkánu, Škandinávii, Stredomoriu, Kaukazu, Sibíri, Strednej Ázii, ruskému, kórejskému a japonskému Ďalekému východu a himalájskym krajinám. Neostáva iba pri denníku a krajinomalbe. Hľadá génus loci miest a regiónov. Zamýšľa sa nad kultúrnymi, filozofickými a etickými aspektmi vzťahov človeka a prírody. Používa o. i. komparatívnu metódu. Ukazuje nielen na rozličnosť, ale aj podobnosť, ba takmer zhodnosť niektorých znakov vzdialených regiónov a kultúr. Opiera sa nielen o vlastné zážitky, rozhovory s miestnymi ľuďmi, ale aj o odbornú a umeleckú literatúru. Usiluje sa vyvracať mnohé tradičné stereotypy.

V najnovšej knihe sa vracia do vlasti. 770 kilometrov dlhý súvislý turistický chodník Cesta hrdinov Slovenského národného povstania sa začína pri hrade Devín a končí v Duklianskom priesmyku. Prechádza 19 pohoriami. Predstavuje chrbticu Slovenska, prírodnú záhradu, dlhokánsky štadión, očarujúce múzeum, originálnu prírodnú galériu a priestor na stretnutia so zaujímavými ľuďmi. Križuje pestrú krajinu s mnohými farbami, vôňami a obrazmi. Rieky, vrchy, doliny, jaskyne a dedinky sa stali križovatkou slovenských, uhorských, československých aj európskych dejín.

Svetozár Krno absolvoval túto trasu bez prerušenia dvakrát. Prvé podujatie zorganizoval v početnej zostave so spoločníkmi ako stredoškôla, do druhého sa pustil sám po 44 rokoch. Jeho text má viacero rovín. Čerstvé dojmy, späť s opismi prírody a rozhovormi s turistami, ktorí mu križovali cestu, teda pohľad človeka, ktorý už môže bezplatne cestovať vlakom, porovnáva so starými denníkovými

Kniha vyšla aj vďaka grantu č. 20-154-04398 Fondu na podporu umenia z programu 1.5.4 Vydávanie pôvodnej slovenskej umeleckej literatúry. Ide o autorov 15. esejistický cestopis (všetky predchádzajúce boli podporené Ministerstvom kultúry SR alebo FPU).

Prof. PhDr. Svetozár Krno, CSc.,
FF - Katedra filozofie a politológie,
foto: autor, Marián Mancir – FF UKF

zápismi „postpubertáka“. Text zachytáva nielen rozdielne pohľady vzdialené o dve generácie, ale aj samotné zmeny prírody a ľudského správania na hrebeňovke a v šarišských a podduklianskych dedinách, ktorými prechádza súvislý chodník.

Autor „dvojreportáže“ neostáva iba pri popisnom zemepise. Všíma si „ducha“ často odlišných oblastí, vnára sa do ich minulosti, najmä do kultúrnej histórie. Sústreďuje sa na aspekty, ktoré výraz-

nejšie presakujú do 21. storočia. Cituje literátov, ktorí opísali tie isté miesta. Nezanedbateľnú pozornosť venuje duchu dvoch slovenských povstaní, medzi ktorými vidí súvislosť.

Text má 800 000 znakov, trochu menej ako musel autor urobiť krokov od začiatku do konca trasy. Vierohodnosť výpovede posilňuje 552 poznámok a odkazov pod čiarou, bohatý zoznam literatúry, menný register, fotografie a faktografická príloha.

ÚSPECH

UKF ZÍSKALA OCENENIE ZODPOVEDNÝ OBSTARÁVATEĽ

Za vynikajúce výsledky v oblasti verejného obstarávania v uplynulom roku udelil portál TRANSPAREX Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre ocenenie Zodpovedný obstarávateľ 2021 s hodnotením A+ - veľmi zodpovedný obstarávateľ. V kategórii Univerzity a vysoké školy sme obsadili 3. miesto. Ocitol sme sa tak na popredných priečkach medzi 229 najlepšími verejnými obstarávateľmi z celkového počtu 3 904 hodnotených subjektov. Ocenenie Zodpovedný obstarávateľ 2021 udelila spoločnosť ProWise, a. s., ktorá projekt TRANSPAREX prevádzkuje.

Z hodnotenia vyplynulo, že verejné obstarávanie sa na našej univerzi-

te v roku 2021 realizovalo profesionálne s dôrazom na vysokú hospodárnosť a zabezpečenie čestnej hospodárskej súťaže. Za toto ocenenie môžeme poďakovať našim zamestnancom, ktorí sú zodpovední za proces verejného obstarávania. Kvalitná príprava zákaziek a ich rýchla realizácia nám tak pomáha šetriť verejné financie a zvyšuje dôveryhodné postavenie našej univerzity v očiach občanov a celého Slovenska.

Portál TRANSPAREX prináša najväčšiu unikátnu databázu dát v oblasti verejného obstarávania. Jej cieľom je otvorenými dátami podporovať hospodársku súťaž pre lepšie podnikateľské prostredie na Slovensku a zvýšiť transparentnosť vo verejných obstarávaníach.

FESTIVAL AGROFILM MAL NA UKF ÚSPECH

Medzinárodná porota udelila 14 ocenení tvorcom z 8 krajín. Hlavnú cenu festivalu získal po dlhých rokoch slovenský film režiséra Jakuba Šípoša *Sny, drina a pandémie*. Cenu rektora UKF v Nitre si odniesol film *Náš príbeh o kešu* z indickej produkcie.

V dňoch 4. a 5. októbra sa na pôde našej univerzity konali premietacie dni v rámci 38. ročníka medzinárodného filmového festivalu dokumentárnych filmov Agrofilm 2022. UKF je prostredníctvom Fakulty prírodných vied a informatiky (FPVaI) už tradičným partnerom hlavného organizátora festivalu – Národného poľnohospodárskeho a potravinárskeho centra (NPPC). Sme radi, že sa festival na pôdu našej univerzity vrátil po dvoch rokoch proticovidových opatrení prezenčnou formou.

Festival si kladie za cieľ priblížiť všetkým záujemcom rozmanitý svet poľnohospodárstva, neobyčajného vidieka, trvalo udržateľného využívania zdrojov, potravinárstva, výživy, ochrany prírody, ale aj vedy a výskumu. Do aktuálneho ročníka prihlásili tvorcovia 91 filmov z 24 krajín, pričom do hlavnej súťaže postúpilo 34 filmov, z ktorých víťazov vyberala medzinárodná porota. Ambasadorkou festivalu bola Zuzana Smatanová.

Na UKF sa oba premietacie dni začali úvodnými odbornými prednáškami našich pedagógov. Na otvorení festivalu sme medzi nami privítali aj zástupkyňu hlavného organizátora Mgr. Danu Peško-ovičovou, PhD., riaditeľku Odboru manažmentu projektov a vonkajších vzťahov NPPC.

Prvý premietací deň tematicky orientovaný na ekologicko-geografickú oblasť otvorila RNDr. Katarína Vilinová, PhD., z Katedry geografie, geoinformatiky a regionálneho rozvoja FPaI odbornou prednáškou Priestorové aspekty

vybraných ukazovateľov zdravotného stavu obyvateľstva Slovenska. Poukázala v nej na najrozšírenejšie ochorenia v rámci jednotlivých regiónov Slovenska v súvislosti s úmrtnosťou, ako sú choroby obehového systému a nádorové ochorenia. Vzhľadom na to, že ide o multifaktoriálne ochorenia, je veľmi náročné jednoznačne identifikovať faktory, ktoré priamo súvisia so vznikom daných ochorení. Aj napriek tejto skutočnosti možno k najčastejším spúšťačom zaradiť životný štýl, stres, stravovacie návyky, kvalitu životného prostredia, ale aj iné. Sledovaná problematika zdravotného stavu obyvateľstva Slovenska je veľmi komplexná, pričom sa prejavujú rozdiely v regiónoch, ktoré súvisia s ďalšími sociálnymi, ekonomickými a hospodárskymi ukazovateľmi.

Po ukončení prednášky nasledovala diskusia s viacerými názormi na výživu

a stravovanie, najmä na kvalitu potravín a potrebu využívania najmä lokálnych zdrojov. Následne sa konalo premietanie siedmich dokumentárnych filmov s rozličnou tematikou od autorov zo Slovenska, Česka a Nemecka.

Druhý premietací deň sa niesol v znamení filmov s biologickou tematikou s úvodnou prednáškou doc. RNDr. Martina Moroviča, PhD., z Katedry zoológie a antropológie FPaI s názvom Jadierko ako marker kvality raných embryí cicavcov. Prednášajúci zvolil pútavú a prístupnú formu aj pre laického poslucháča a poskytol zaujímavé informácie o jadierku – bunkovej štruktúre, ktorá zohráva významnú funkciu v raných embryonálnych štádiách predovšetkým v súvislosti s aktiváciou génov pre ribozomálnu RNA. Uviedol významné výsledky výskumu kolektívu našich vedcov z oboch biologických kateder, ktoré je možné aplikovať v poľnohospodárskej praxi, ale aj humánnej medicíne, napr. v klinikách pre liečbu neplodnosti pri in vitro fertilizácii.

Po prednáške prišlo na rad premietanie šiestich filmov zo slovenskej a belgickej produkcie.

Počas oboch premietacích dní nás potešila účasť študentov z Gymnázia na Golianovej ulici v Nitre, ktorí sa zapojili do diskusie svojimi otázkami k témam oboch odborných prednášok.

Festival bol oficiálne ukončený 7. októbra v OC Galéria Mlyny – Multikino Mlyny Cinemas, kde sa uskutočnilo slávnostné odovzdávanie cien víťazným

filmom. Medzinárodná porota udelila spolu 14 ocenení tvorcom z 8 krajín. Hlavnú cenu festivalu získal po dlhých rokoch slovenský film režiséra Jakuba Šípoša Sny, drina a pandémie. Cenu rektora

UKF v Nitre si odniesol film *Náš príbeh o kešu* z indickej produkcie.

Chceme poďakovať všetkým, ktorí prispeli k organizácii Agrofilmu na UKF, predovšetkým doktorandom FPVaI Mgr.

Lukášovi Wittlingerovi, Mgr. Petrovi Moravíkovi, Mgr. Veronike Kubovej a Mgr. Barbore Loncovej za moderovanie premietacích dní a tiež Oddeleniu médií Rektorátu za popularizáciu podujatia.

Prof. RNDr. Mária Bauerová, PhD. –
prorektorka pre vedeckovýskumnú
činnosť UKF,

prof. RNDr. Radoslav Omelka, PhD. –
prodekan pre vedeckovýskumnú
činnosť FPVaI,
foto: Lubo Balko

UKF V SPRÁVNEJ RADE SAAIC

Na zasadnutí Valného zhromaždenia SAAIC v Bratislave bolo sumarizované projektové obdobie programu Erasmus+ na Slovensku za predošlé obdobie a zároveň boli volení noví členovia do Správnej a Dozornej rady SAAIC pre obdobie 2022 – 2025. Za UKF bola v tajnom hlasovaní do Správnej rady SAAIC zvolená prorektorka pre medzinárodné vzťahy doc. PhDr. Martina Pavlíková, PhD., a to s druhým najvyšším počtom získaných hlasov.

Prorektorku doc. Pavlíkovú nominoval za UKF do Správnej rady SAAIC rektor UKF prof. RNDr. Libor Vožár, CSc. Považujeme to za ocenenie medzinárodných aktivít prorektorky

v prospech univerzity a prajeme jej veľa ďalších pracovných úspechov v rozvíjaní programu Erasmus+ s cieľom zapojiť do tejto medzinárodnej projektovej schémy čo najviac študentov a zamestnancov UKF v Nitre.

Poslaním SAAIC je podporovať a koordinovať vzdelávacie a iné programy medzinárodnej spolupráce slovenských vysokých škôl a ďalších vzdelávacích inštitúcií. Asociácia zabezpečuje prípravu a realizáciu vzdelávacích a vedeckovýskumných programov a aktivít, najmä programu Erasmus+ v Slovenskej republike, pričom spolupracuje s organizáciami podobného zamerania na Slovensku a v zahraničí, najmä v krajinách Európskej únie. Na plnenie cieľov a zabezpečenie

nie financovania činnosti podpisuje asociácia zmluvy o spolupráci s riadiacimi orgánmi a inštitúciami v SR a EÚ, ako aj inými organizáciami pôsobiacimi v oblasti vzdelávania.

Asociácia vo svojej činnosti najmä vytvára informačný systém o realizovaných programoch a projektoch a o iných medzinárodných aktivitách, ktorý kooperuje s centrálnymi informačnými systémami Európskej komisie; zabezpečuje informačné a konzultačné služby o medzinárodných vzdelávacích a vedeckovýskumných programoch; organizuje národné a medzinárodné semináre a konferencie; propaguje slovenské školstvo v zahraničí a publikuje informačné materiály a realizuje projekty v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy.

Mgr. Michaela Ivaničová,
R – Oddelenie pre medzinárodné vzťahy

OKTÓBERFEST S VYŠE 2500 NÁVŠTEVNÍKMI

Študentský Októberfest sa v tomto roku niesol v tónoch hip-hopu a rytmických beatov. Podujatie otvoril DJ Oliver Heat, ktorý spolu s našimi moderátormi rozohrial ľudí v studenom jesennom počasí. Priestory nitrianskeho amfiteátra následne rozozvučal Alan Murin, ktorý dostal ľudí do varu svojimi chytľavými textami a zábava už bola v plnom prúde. Závan nostalgie a oldschool rapu priniesli Vec & Tono S. Ľudí neodradilo chladné počasie ani dážď a vytancovali sa pod taktovkou DJ Spirita. Zlatú bodku za programom dali chalani z Nerieš.

Tohtoročný Októberfest bol v poradí druhým podujatím organizovaným Študentským parlamentom UKF a privítal viac ako 2500 návštevníkov. Pevne veríme, že študentský život bude aj naďalej takto prekvitať a naši študenti sa prídu zabaviť aj na ďalšie podujatia, ktoré pre nich pripravujeme.

Mgr. Štefan Mikla – podpredseda
Študentského parlamentu UKF,
foto: Lubo Balko

NITRIANSKI ROMANISTI NA TALIANISTICKEJ KONFERENCII

Možnosť zúčastniť sa online formou na tohoročnom, v poradí už XII. ročníku medzinárodnej talianistickej konferencie, ktorú pravidelne usporadúva Katedra románskych a klasických jazykov Univerzity Craiova (Rumunsko) v spolupráci s Katedrou humanitných a spoločenských vied Univerzity pre cudzincov v Perudži, využili romanisti z Filozofickej fakulty UKF v Nitre. Na podujatí, ktoré 29. a 30. septembra 2022 hostilo niekoľko desiatok účastníkov s aktívnym

výstupom a mnohých ďalších poslucháčov, sa zúčastnili traja zamestnanci našej fakulty. Konferenciu štrukturovala téma talianskej prózy ako javu na pomedzí literárnej komunikácie a invencie. Mgr. Monika Šavelová, Ph.D., z Katedry translológie ponúkla príspevok, v ktorom formou kritiky prekladu diela Giardiniera dei sogni od autora Carla Gobbettiho do slovenčiny poukázala na komunikačné straty, ku ktorým môže v procese prekladu dôjsť. Dr. Paolo Di Vico, Ph.D.,

z Katedry romanistiky a germanistiky vo svojom príspevku objasnil formovanie literárneho mýtu o Galileovi. Doc. PhDr. Natália Rusnáková, PhD., tiež z tejto katedry bola moderátorkou jednej zo sekcií konferencie venovanej komparatívnej literatúre, a tak mala možnosť nadviazať podnetné pracovné vzťahy. Okrem toho sa odbornej diskusie aktívne zúčastnila príspevkom na tému naratívnych modelov, ich štruktúry a korelácií s nesenými obsahmi, ktoré v ostatných rokoch ponúkajú preklady talianskej prózy do slovenčiny.

Doc. PhDr. Natália Rusnáková,
FF – Katedra romanistiky
a germanistiky

UDALOSTI

UKF ZAUJALA ŠTUDENTOV NA VEĽTRHU GAUDEAMUS

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre sa s úspechom prezentovala na XXV. ročníku Európskeho veľtrhu poma-

a 4. ročníkov stredných škôl a gymnázií, ktorí sa rozhodujú, na ktorú vysokú školu budú smerovať ich kroky po maturite.

turitného a celoživotného vzdelávania Gaudeamus – Akadémia Bratislava 2022. UKF v Nitre bola jednou zo 406 univerzít, vysokých škôl, fakúlt a iných vzdelávacích inštitúcií zo Slovenska a zahraničia, ktoré sa v dňoch 4. – 6. októbra 2022 predstavili na výstavisku Incheba Expo Bratislava. Nitrianska univerzita so stánkom v hale D priťahla pozornosť mnohých návštevníkov z radov študentov 3.

UKF vo svojom stánku ponúkla početným záujemcom množstvo informácií o samotnej univerzite, jej histórii, súčasnosti, zameraní štúdiá, možnostiach ubytovania, študentskom živote, zároveň ich zástupcovia všetkých piatich fakúlt slovom aj prostredníctvom propagačných materiálov informovali o konkrétnych študijných programoch na fakultách. Zdrojom podrobných informácií bola pre

návštevníkov okrem iného aj rozdávaná brožúra Študuj na UKF v Nitre v akademickom roku 2023/2024.

Ako vyplynulo z informácií organizátorov v rámci registrácie študentov, najžiadanejšími oblasťami vzdelávania sú pre nich ekonómia a manažment, ekologické a environmentálne vedy, mediálne a komunikačné štúdiá, sociálne práce, učiteľstvo a psychológia.

Veľtrh Gaudeamus – Akadémia Bratislava 2022 bol orientovaný na pomaturitné vzdelávanie, študenti stredných škôl všetkých zameraní si mohli vybrať z vyše 7 000 študijných programov. Okrem slovenských univerzít tu boli zastúpené aj vzdelávacie inštitúcie z 18 ďalších krajín, napríklad Česka, Maďarska, Rakúska, Nemecka, Talianska, Dánska, Holandska, Fínska, Japonska či USA.

– R –, foto: Mgr. Diana Kanášová,
R – Kancelária prorektorov,
PaedDr. Vladimíra Chobotová,
FSVaZ - Dekanát

VRCHOLNÉ PODUJATIE ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH GEOGRAFOV

Nitrianski geografi mali na kongrese druhé najvyššie zastúpenie zo Slovenska. Zúčastnili sa ho všetci členovia Katedry geografie, geoinformatiky a regionálneho rozvoja FPVaI UKF v Nitre, pričom prednáškami či posterami aktívne prezentovali najnovšie výsledky svojich výskumov.

Spolu 270 geografov, 3 dni, 2 krajiny a jedno mesto. Taká je bilancia spoločného 25. kongresu Českej geografickej spoločnosti a 18. kongresu Slovenskej geografickej spoločnosti pri SAV s názvom „Česká a slovenská geografie: mezi národní tradicí a mezinárodní relevancí“, ktorý sa uskutočnil 6. - 8. septembra 2022 na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Palackého v Olomouci. Nitrianski geografi mali po bratislavských pracoviskách najvyššie zastúpenie zo Slovenska. Zúčastnili sa ho všetci členovia Katedry geografie, geoinformatiky a regionálneho rozvoja FPVaI UKF v Nitre, pričom aj aktívne prezentovali najnovšie výsledky svojich výskumov vo forme prednášok či posterov. Členom vedeckého výboru kongresu za Slovenskú geografickú spoločnosť bol z nitrianskeho pracoviska prof. M. Boltižiar a členkou organizačného výboru dr. D. Oremusová.

SPOLUČNÉ AKTIVITY I DLHOROČNÉ PRIATEĽSTVÁ

Účastníkov kongresu privítali doc. I. Smolová, predsedníčka organizačného výboru, a prof. M. Halás, predseda vedeckého výboru. V príhovoroch vystúpili rektor Palackého univerzity prof. M. Procházka a predseda Rady vedeckých spoločností ČR, pod ktorých záštitou sa kongres konal. Za Českú geografickú spoločnosť sa prihovril jej prezident doc. P. Chromý a za Slovenskú geografickú spoločnosť z dôvodu choroby neprítomného prezidenta prof. L. Tolmáčiho v zastúpení jej viceprezident prof. M. Boltižiar. V pléne prezentovali svoje prednášky doc.

Květoň, prof. Hofierka, doc. Klapka a dr. Frantál. Popoludní prebiehalo Valné zhromaždenie Českej geografickej spoločnosti spojené s voľbami prezidenta i výkonného výboru. Vo funkcii prezidenta ČGS bol aj na ďalšie štvorročné obdobie potvrdený doc. RNDr. Pavel Chromý, PhD.

Českí a slovenskí geografi i po rozdelení spoločnej republiky majú k sebe stále veľmi blízko. Aj naďalej úzko spolupracujú na spoločných projektoch, publikáciách, resp. ich spájajú aj mnohé ďalšie spoločné aktivity vrátane dlhoročných osobných priateľstiev. Aj preto v roku 2010 vrelo privítali myšlienku opäť organizovať spoločné kongresy, ktoré striedavo hostujú obe krajiny každé štyri roky (Praha 2014, Bratislava 2018, Olomouc 2022, SR 2026 v príprave). Súčasťou kongresu boli viaceré paralelné sekcie. Osobitou bola sekcia venovaná pamiatke nestora českej geografie prof. RNDr. Martina Hampla, DrSc. Posledný deň sa realizovali tiež viaceré odborné exkurzie v Olomouci a jeho okolí (minipivovary, protipovodňová ochrana, rozvojové možnosti a plány mesta, prehliadka Pevnosti poznania).

OSLÁVILI JUBILEÁ

Po skončení spoločného kongresu v Olomouci sa pokračovalo ďalší deň 9. 9. 2022 jednaním členov Slovenskej geografickej spoločnosti pri SAV už na Slovensku, konkrétne na pôde Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave oslavou storočnice výučby geografie, ako aj jubileami vzniku dvoch geografických katedrií (vtedy ešte pod názvami Katedra ekonomickej geografie a Katedra fyzickej geografie), ale aj vy-

ročím 50 rokov existencie Geografickej olympiády. Rokovanie viedol prodekan a vedúci geografickej sekcie na PriF UK prof. B. Bleha. Na slávnostnom zasadnutí sekcie sa zúčastnilo okrem súčasných pracovníkov aj viacero jej absolventov. Po prihovore dekana Prírodovedeckej fakulty UK prof. P. Fedora, ktorý zdôraznil pevné miesto geografie vo vysokoškolskom vzdelávaní a vede, bohatú históriu výučby na tejto univerzite vo svojej prednáške priblížil prof. M. Matlovič, pracovník Geografického ústavu SAV a podpredseda Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo. V prednáške s názvom Centenár geografie na Univerzite Komenského v Bratislave sa sústredil najmä na prvé decénia výuky na vtedy ešte Filozofickej fakulte. Poukázal na vplyv rôznych trendov vývoja geografie, silné väzby na českú geografiu i jej jednotlivých aktérov, výchovu prvej generácie slovenských geografov, ktorá sa následne silne etablovala po 2. svetovej vojne.

Jubilovali aj už vyššie spomínané dve geografické katedry Univerzity Komenského v Bratislave, ktorých vývoj vo svojich vystúpeniach prezentovali jej vedúci prof. P. Korec (Už pred 70 rokmi vznikla na Univerzite Komenského Katedra ekonomickej geografie - jej prínosy a dlhy) a doc. I. Matečný (Fyzická geografia a geoinformatika na Univerzite Komenského - tradície a nové trendy). 50 rokov existencie si pripomenula aj Geografická olympiáda. Pri tejto príležitosti bola jej významným aktérom slávnostne odovzdaná aj pamätná plaketa a finančný dar. Ocenenie od IUVENTY - Inštitútu slovenskej mládeže a Slovenskej komisie geografickej olympiády získali aj nitrianski

geografi – doc. A. Dubcová a dr. H. Kramáreková za dlhoročnú prácu pre Geografickú olympiádu.

NOVÝ PREZIDENT SGS

Nasledovalo plenárne zasadnutie členov Slovenskej geografickej spoločnosti pri SAV, ktorého súčasťou bolo schvaľovanie čestných členov spoločnosti. Stali sa

orgány tejto prestížnej vedeckej spoločnosti, ktorej samostatná história sa píše už od roku 1955. Pod jej hlavičkou sa organizovali viaceré podujatia, vrátane významných expedícií vo svete. Z nich možno spomenúť najmä úspešný výstup na najvyššiu horu sveta - Mt. Everest (8 848 m n. m.) v roku 1984 v rámci vedecko-horolezeckej expedície, ktorú viedol dr. F. Kele, predseda Sekcie pre výskum vysokých pohorí a expedičnú činnosť SGS.

ný, dr. K. Danielová a dr. H. Kramáreková, revízormi dr. D. Oremusová a dr. M. Kulla. Predsedmi jednotlivých sekcií boli potvrdení prof. R. Matlovič (Sekcia geografického myslenia), prof. L. Tolmáči (Sekcia cestovateľsko-expedičná), dr. P. Tremboš (Sekcia aplikovanej geografie) a novými predsedmi sekcií sa stali doc. Š. Karolčík (Sekcia geografickej edukácie) a Mgr. F. Šandor (Sekcia mladých geografov a študentov geografie). Z titulu svojich

nimi prof. L. Tolmáči, doc. J. Feranec, dr. M. Lehotský, doc. A. Dubcová, prof. B. Janský a súčasný prezident EUGEO prof. Z. Kovács. Valné zhromaždenie spoločnosti bolo spojené aj s voľbami nového prezidenta a výkonného výboru na obdobie rokov 2022 - 2026. Za nového prezidenta bol výkonným výborom SGS nominovaný a v tajných voľbách následne zvolený doterajší viceprezident spoločnosti prof. PaedDr. PhDr. RNDr. Martin Boltižiar, PhD., predseda Západoslovenskej pobočky SGS a vedúci nitrianskej geografickej katedry. Stal sa tak v poradí desiatym a zároveň historicky druhým mimobratislavským prezidentom.

Do výkonného výboru boli z nitrianskeho pracoviska zvolené aj RNDr. Hilda Kramáreková, PhD., a vo funkcii revízora opäť potvrdená RNDr. Daša Oremusová, PhD. Nitrianska geografická katedra má tak početnejšie zastúpenie vo vrcholnom

VYDAJÚ PUBLIKÁCIU K 70. VÝROČIU

Prof. M. Boltižiar sa už ako nový prezident v príhovore poďakoval za podporu a vloženie dôvery všetkým prítomným členom a zároveň konkrétnejšie predstavil víziu spoločnosti na najbližšie štvorročné obdobie, pričom vyzdvihol jej doterajšie úspechy, ako aj manažérsku prácu jeho predchodcov a tiež načrtnol ďalšie perspektívy jej rozvoja. Jedným z hmatateľných výstupov by mala byť aj knižná publikácia venovaná histórii spoločnosti pri príležitosti jej 70. výročia založenia v roku 2025. Vzápätí na zasadnutí nového výkonného výboru SGS boli rozdelené funkcie. Viceprezidentom sa stal doc. M. Horňák, tajníkom doc. D. Gurňák, hospodárom dr. J. Novotný, ďalšími členmi výboru sa stali doc. L. Novot-

funkcií sú členmi výkonného výboru SGS aj predsedovia jednotlivých pobočiek: Bratislavskej pobočky SGS (dr. M. Olša), Západoslovenskej pobočky SGS (prof. M. Boltižiar), Stredoslovenskej pobočky SGS (dr. B. Gregorová), Severoslovenskej pobočky SGS (dr. P. Papčo), Východoslovenskej pobočky SGS (prof. E. Michaeli) a Košickej pobočky SGS (dr. A. Gessert).

Všetkým členom výkonného výboru Slovenskej geografickej spoločnosti pri SAV želáme veľa síl, múdrosti a úspechov pri manažovaní spoločnosti a ďalšom rozvíjaní aktivít na poli tak nádhernej vednej disciplíny, akou geografia nepochybné je.

Prof. PaedDr. PhDr. RNDr. Martin Boltižiar, PhD., FPVai - Katedra geografie, geoinformatiky a regionálneho rozvoja, foto: archív KGGRR FPVai UKF v Nitre s KG PRIF UP v Olomouci

ODBORNÝ SEMINÁR O ANTISEMITIZME

Podujatie vytvorilo priestor na diskusiu a nastolilo otázky, ktoré sa môžu stať podnetom na ďalšie prehĺbené uvažovanie o téme antisemitizmu v literatúre a médiách.

médií sa venovala pozornosť v dvoch príspevkoch Internetový priestor ako prostriedok šírenia antisemitských a antisionistických názorov podrobila analýze Lenka Tkáč-Zabáková. Sylvia Hrešková sa zas sústredila na médiá ako potenciálne priestory šírenia tzv. pandémie antisemitizmu. Skúsenosti holokaustu, ako je zaznamenaná v memoároch Livie Bitton-Jacksonovej Žila som tisíc rokov, sa v poslednom príspevku venoval Michal Krauter.

Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSŠ UKF v Nitre zorganizoval 29. septembra 2022 odborný seminár Antisemitické etnické stereotypy v médiách a literatúre krajín V4 ako súčasť rovnomeného riešeného projektu VEGA. Podujatie sa uskutočnilo s podporou Veľvyslanectva Českej republiky v Bratislave.

Seminár otvoril prodekan pre medzinárodné vzťahy a rozvoj FSŠ RNDr. Štefan Balla, PhD. Prítomným sa prihovril aj riaditeľ Ústavu stredoeurópskych jazykov a kultúr doc. PhDr. Ján Gallik, PhD., a vedúci projektu prof. PhDr. Miloš Zelenka, DrSc.

Erik Gilk sa vo svojom príspevku zameriaval na prezentáciu umeleckého obrazu Židovky v českej ženami písanej próze s tematikou šoa po roku 2000. Milan Pokorný sa optikou geopolitiky, kultúry a histórie pokúsil načrtnúť odpoveď, či fenomén strednej Európy treba považovať za realitu, legendu alebo mýtus. Antisemitickým stereotypom v umeleckých textoch a možnostiach ich interpretácie v krajných pozíciách antisemitizmu a filosemitizmu sa venoval Alexej Mikulášek. Ján Gallik analyzoval zobrazovanie antisemitských prejavov v literárnych

dielach so satirickým zameraním slovenských autorov Martina Kasardu Budúcnosť na predaj a Kolomana Kocúra Sracia zbraň. Na pôde literatúry zostala aj Zuzana Vargová, ktorá skúmala prejavy antisemitizmu v románe maďarského spisovateľa Pála Závađu Prirodzené svetlo. Kinematografiu sa venoval Štefan Timko, ktorý analyzoval antisemitské motívy vo vybraných snímkach s lágrovou tematikou. Monika Adamická sa zameriava na modelovanie antisemitských stereotypov v dielach Antona Baláža. Oblasť

Seminár a prednášky, ktoré v rámci neho odzneli, vytvorili priestor na diskusiu a nastolili otázky, ktoré sa môžu stať podnetom na ďalšie prehĺbené uvažovanie o téme antisemitizmu v literatúre a médiách v nasledujúcich fázach riešenia projektu. Podujatie svojou účasťou podporili aj študenti univerzity a ďalší prítomní.

Mgr. Michal Krauter,
foto: doc. PhDr. Ján Gallik, PhD.

MATEMATICI PRIPRAVILI LETNÚ ŠKOLU

Pozvanie prijalo 8 prednášajúcich zo Slovenska, Česka, Poľska, Rakúska, Nemecka, Španielska a Izraela. Účastníkom pripravili prednášky a workshopy o svojich skúsenostiach s využitím kvalitatívnych metód vo výskume v teórii vyučovania matematiky.

Katedra matematiky FPVaI UKF v Nitre v spolupráci s nitrianskou pobočkou Jednoty slovenských matematikov a fyzikov zorganizovala s podporou Európskej spoločnosti pre výskum v teórii vyučovania matematiky (ERME – European Society for Research in Mathematics Education) letnú školu pre doktorandov a mladých výskumných pracovníkov s názvom Intenzívne školenie v oblasti kvalitatívneho výskumu a výskumných metód vo vyučovaní matematiky 2022 (Intensive training school in qualitative research design and research methods in mathematics education 2022).

Organizácia letnej školy dostala finančnú pomoc v rámci podpory vznikajúcich komunit výskumníkov v oblasti teórie vyučovania matematiky vo východnej Európe už v roku 2019. Časť nákladov letnej školy realizovanej v roku 2022 bola

hradená z projektov 006UKF-2-1/2021 Podpora internacionalizácie na UKF v Nitre, KEGA 015UKF-4/2021 Spolupráca ako prostriedok profesionálneho rastu učiteľov matematiky a 2020-1-DE03-KA201-077363 Computational Thinking Learning Environment for Teachers in Europe.

Letná škola sa mala pôvodne uskutočniť 25. – 27. marca 2020. Vzhľadom na globálnu pandemickú situáciu sa 22. – 26. marca 2021 presunula do online priestoru a v termíne od 29. júna do 1. júla 2022 sa uskutočnila aj prezenčne v priestoroch Katedry matematiky FPVaI UKF v Nitre a v Sieni Konštantína Filozofa.

Pozvanie na letnú školu prijalo 8 prednášajúcich (Ronnie Karsenty z Izraela, Jose Diego-Mantecon zo Španielska, Jarmila Novotná z Česka, Zsolt Lavicza z Rakúska, Edyta Nowinska z Nemecka, Mirosława Sajka z Poľska, Ingrid Semanišinová a Veronika Hubeňáková zo Slovenska), ktorí pre účastníkov pripravili prednášky a workshopy o svojich skúsenostiach s využitím kvalitatívnych metód vo výskume v teórii vyučovania matematiky. Niektorí z účastníkov prezentovali aj svoj výskum a dostali od medzinárodných expertov hodnotnú spätnú väzbu. Vedec-ký program letnej školy bol doplnený o komentovanú prehliadku Nitrianskeho hradu a návštevu múzea v Oponiciach.

Na jarnú školu sme dostali viac ako 50 prihlášok, z ktorých bolo vybraných

20 účastníkov zo 7 krajín sveta (Slovensko, Česko, Maďarsko, Rakúsko, Dánsko, USA, Izrael). Uprednostnení boli účastníci z cieľových krajín finančnej podpory (Slovensko a Maďarsko). Ostatných uchádzačov sme vybrali na základe motivačných listov.

Účastníci i prednášajúci na letnej škole vysoko hodnotili úroveň prednášok a pracovných dielní, rovnako ako prácu organizačného výboru v zložení doc. PaedDr. Janka Medová, PhD. (predseda), RNDr. Kitti Páleníková, PhD., PaedDr. Veronika Bočková, PhD., Mgr. Martin Cápay, PhD., a Mgr. Silvia Haringová. Poďakovanie patrí aj doc. Mgr. Martinovi Drlíkovi, PhD., za vytvorenie a správu LMS kurzu pre účastníkov podujatia.

Doc. PaedDr. Janka Medová, PhD.,
FPVaI – Katedra matematiky,
foto: Lubo Balko

KATEDRA MATEMATIKY S NOVÝMI SKÚSENOSŤAMI

Účastníci i lektori si z letných škôl odniesli medzinárodné skúsenosti, mnoho nových informácií a inšpiráciu do ďalšieho štúdia a práce, ako aj nové kontakty na pracoviskách v zahraničí.

V lete 2022 sa konalo niekoľko letných škôl zameraných na vyučovanie matematiky a výskum v teórii vyučovania matematiky. Viacerých z nich sa zúčastnili pracovníci Katedry matematiky FPVaI UKF v Nitre ako vyučujúci a študenti rôznych odborov Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre.

LETNÁ ŠKOLA NA UK V PRAHE

Prvá z uvedených letných škôl s názvom Socio-scientific Issues in Mathematics and Science Initial Teachers Education: Join a unique intercultural experience preparing you for the future classroom! sa konala 15. – 24. júna 2022 na Pedagogickej fakulte Karlovej univer-

zity v Prahe. Letnej školy sa zúčastnili študentky Radoslava Jánošíková, Andrea Kóňová a Rita Molnárová a študenti Matej Hamran a Marek Moravčík z rôznych odborov FPVaI a FF - učiteľstvo matematiky, informatiky, anglického jazyka, španielskeho jazyka a doktorandi z Katedry ekológie a environmentalistiky. V rámci letnej školy pripravila a viedla doc. PaedDr. Soňa Čeretková, PhD., workshopy na témy: Príprava vyučovania s využitím inovatívnych vyučovacích metód a vyučovanie vo vonkajšom prostredí s podporou digitálnych technológií; Aktivizujúce metódy vo vyučovaní zaujímavých alebo kontroverzných tém: Hmyz ako potrava pre ľudstvo; Analýza a interpretácia veľkých dátových súborov a Environmentálne témy v súčasnom vizuálnom umení.

NOVÉ POZNATKY Z VARNY A KOŠÍC

Letná škola bola realizovaná v rámci projektu Erasmus+ ENSITE, podobne ako aj letná škola s názvom Dealing with environmental issues in science education – Deeping future science and maths teachers' learning by teaching, ktorá sa uskutočnila 31. júla – 11. augusta 2022 v bulharskej Varne. Tejto letnej školy, ktorú organizoval Inštitút matematiky a informatiky Bulharskej akadémie vied, za zúčastnilo päť študentiek študijného programu učiteľstvo pre primárne vzdelávanie Simona Balážová, Natália Červeňanová, Simona Labudová, Simona Kavecká a Barbora Živčicová. Dvojdnňový workshop o matematických prechádzkach ako nástroji rozvoja povedomia o environmentálnych otázkach priamo vo Varne pripravili doc. PaedDr. Janka Medová, PhD., a PaedDr. Veronika Bočková, PhD.

Počas dvojdnňovej Letnej školy didaktiky matematiky, ktorá sa konala 6. – 7. júla 2022 na Univerzite Pavla Jozefa Ša-

fárika v Košiciach, učitelia základných a stredných škôl riešili matematickú prechádzku prostredníctvom aplikácie MathCityMap v centre mesta. Seminár vedený Mgr. Silviou Haringovou pokračoval po vyriešení všetkých úloh v priestoroch univerzity. Účastníci sa v rámci seminára dozvedeli, ako sa prechádzka na portáli tvorí a dostali manuály pre tvorbu matematických prechádzok v systéme MathCityMap.

WORKSHOP V UTRECHTE

Workshop o skúsenostiach s prácou so študentmi a učiteľmi pri riešení otvorených matematických problémov realizovala doc. PaedDr. Janka Medová, PhD., na letnej škole Utrecht Summer School: Mathematics Education, ktorá sa konala 15. – 25. augusta 2022. Doc. Medová a PaedDr. Veronika Bočková, PhD., v rámci tejto letnej školy uskutočnili workshop o matematických prechádzkach v centre holandského Utrechtu. Realizácia letnej školy bola podporená aj projektom ICSE Academy, v ktorom riešitelia viacerých

katedier Fakulty prírodných vied a informatiky spolupracujú s Freudenthalovým inštitútom Univerzity v Utrechte na návrhu a realizácii programov pre učiteľov matematiky, prírodovedných a technických predmetov s európskym rozmerom.

LETNÁ ŠKOLA V ÚSTÍ NAD LABEM A LINZI

Docentka Medová pokračovala do Ústí nad Labem v Česku, kde sa zúčastnila Letní školy didaktiky přírodovědných předmětů STEM, ktorá sa skladala z niekoľkých akreditovaných programov pre učiteľov matematiky a prírodovedných predmetov. Ako lektorka spolupracovala pri realizácii programu Didaktické

příručka pro učitele biologie, chemie, fyziky, geografie, informatiky, matematiky a lektory environmentální výchovy.

V dňoch 22. – 26. augusta 2022 sa prestížnej letnej školy pre doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov s názvom YESS (YERME Summer School) organizovanej s podporou ERME (European Society for Research in Mathematics Education) na Univerzite Johanna Keplera v rakúskom Linzi zúčastnila aj doktorandka Katedry matematiky, študentka študijného programu teória vyučovania matematiky Mgr. Silvia Haringová. V pracovnej skupine TWG 1: Mathematics teacher expertise, practice, and professional development pod vedením Alfa Colesa z Univerzity v Bristolu (Veľká Británia) prezentovala čiastkové

zásady v predmetych STEM s kolegami z Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem a Univerzity Karlovej v Prahe. Navrhnutý program ďalšieho vzdelávania vychádza zo spoločnej knižnej publikácie 16 autorov, didaktikov akademických predmetov s názvom Didaktické zásady v přírodovědném vzdělávání: metodická

výsledky a navrhovanú metodiku svojej dizertačnej práce na tému Spolupráca ako prostriedok profesionálneho rozvoja učiteľov matematiky.

PaedDr. Veronika Bočková, PhD.,
doc. PaedDr. Soňa Čeretková, PhD.,
a doc. PaedDr. Janka Medová, PhD.,
foto: archív autoriek

NA FILOZOFICKEJ FAKULTE OPÄŤ ZNELA RAKÚSKA NEMČINA A SLOVENČINA

Vďaka kreativite a pedagogickým schopnostiam lektorov, ich zábavnému a komunikatívnemu spôsobu vyučovania i rôznym tandemovým aktivitám, sa vyučovanie rakúskej nemčiny a slovenčiny stalo pre účastníkov letnej školy neopakovateľným zážitkom.

Rakúsko-slovenská letná jazyková škola sa po troch rokoch opäť vrátila do Nitry. Dvadsaťpäť vysokoškolských študentiek a študentov z Rakúska a Slovenska tak malo možnosť stráviť v meste pod Zoborom desať nezabudnuteľných dní naplnených rôznorodými aktivitami a podujatiami.

Hlavným poslaním rakúsko-slovenskej letnej školy, ktorá sa po prvý raz konala v Nitre v roku 1999, je nielen zdokonaľiť si jazykové znalosti, ale aj lepšie spoznať kultúru, históriu a mentalitu svojho geografického suseda. V konečnom dôsledku však rakúsko-slovenská letná škola významne podporuje aj presadzovanie myšlienky viacjazyčnosti, a to nielen v pohraničných regiónoch.

Vyučovanie rakúskej nemčiny a slovenčiny viedli skúsené a zamerané lektorky a lektori (Mgr. Stanislava Gálová, PhD., Mgr. Natália Glaap, MMag. Wolf-

gang Zehetbauer a Bc. Christian Kersch). Vďaka ich kreativite a pedagogickým schopnostiam, zábavnému, nápaditému a komunikatívnemu spôsobu vyučovania a rôznorodým tandemovým aktivitám, sa vyučovanie rakúskej nemčiny a slovenčiny stalo pre účastníčky a účastníkov letnej školy neopakovateľným zážitkom.

Pestrý a zaujímavý bol aj voľnočasový program rakúsko-slovenskej letnej školy. Zúčastnení mali možnosť absolvovať turistický výstup na Zobor, spoznať bližšie históriu a zákutia Horného a Dolného mesta Nitry, zúčastniť sa celodenných výletov do Banskej Štiavnice a Komárna, či previezť sa v Štúrove výletnou loďou po Dunaji. Predovšetkým pre tých, ktorí sa v rámci štúdia pripravujú na povolanie učiteľky/učiteľa nemeckého jazyka, bola mimoriadne inšpiratívna prednáška Dr. Viery Wambachovej (Inštitút slavistiky Viedenskej univerzity) s názvom „Slowakisch und Deutsch – zwei Nachbarsprachen gestern und heute. Reise auf der Landkarte im Hinblick auf den Spracherwerb und die Mehrsprachigkeit“.

Ohlasy účastníkov tohtoročnej rakúsko-slovenskej letnej školy v Nitre boli viac než pozitívne. Je to jednak potešujúce pre organizátorov letnej školy (Katedra romanistiky a germanistiky FF UKF v Nitre a Fachhochschule Burgenland v Eisenstadte), jednak potvrdenie toho, že myšlienku viacjazyčnosti možno úspešne a dlhodobo podporovať aj takými aktivitami. Účastníci rakúsko-slovenskej letnej školy získali po úspešnom absolvovaní letnej školy certifikát.

Organizátori Rakúsko-slovenskej letnej školy 2022 v Nitre zároveň ďakujú

Akcii Rakúsko-Slovensko a Rakúskemu kultúrnemu fóru v Bratislave za finančnú a mediálnu podporu podujatia.

Zo spätnej väzby účastníkov vyberáme:

- Veľmi sa mi páčil spôsob, akým prednášajúci učili. Nikdy sme sa nenudili a hodiny neboli monotón-

ne. Skvelé bolo, že sme robili naozaj všetko, od čítania rakúskych novinových článkov, sledovania videí, rozprávania, precvičovania gramatiky, až po hranie stolových hier. Skrátka,

je to presne to, čo si predstavujem pod pojmom letná škola.

- Páčilo sa mi, že tam vládla priateľská atmosféra, že sme sa niečo naučili prostredníctvom rozhovoru, že sme sa mohli pýtať na veľa vecí a že prednášajúci boli vždy pripravení trpezlivo odpovedať na všetky otázky. Nemčinu sme sa učili aj prostredníctvom rôznych hier, čo bolo veľkou inšpiráciou najmä pre tých, ktorí chcú nemčinu vyučovať.
- Výber aktivít a exkurzií hodnotím pozitívne, pretože miesta, ktoré sme navštívili, boli zaujímavé pre rakúskych aj slovenských študentov.
- Výborný výber zaujímavých a krásnych miest, ktoré sme navštívili, a dostatok voľného času, ktorý sme mohli využiť na posedenie v kaviar-

ni alebo na spoznávanie navštívených miest na vlastnú päsť.

- Letná škola mi poskytla príležitosť nielen naučiť sa rakúsku nemčinu, ale ju aj uplatniť v praxi a najmä porozprávať sa s rakúskymi lektormi a účastníkmi letnej školy.
- Spoznala som skvelých ľudí zo Slovenska a Rakúska. Zažila som toho veľa a mala som veľa príležitostí hovoriť po nemecky (alebo rakúsky).
- Našla som si veľa nových priateľov, ktorí sa tiež zaujímajú o jazyky, a tiež som získala nápady, ako si napláňovať hodinu nemčiny.

Doc. PaedDr. Oľga Wrede, PhD.,

Mgr. Ján Čakanek, PhD.,

FF – Katedra romanistiky

a germanistiky, foto: archív letnej školy

PROFESOR FUJAK NA SVETOVOM KONGRESE

Prof. PhDr. Július Fujak, PhD., z Ústavu manažmentu kultúry a turizmu, kulturológie a etnológie FF UKF sa 31. augusta až 4. septembra 2022 zúčastnil na 15th World congress of semiotics v Thessalonikách na University of Macedonia (Grécko). V sekcii Musical Signification, ktorú viedol ako chairman, predniesol 1. septembra 2022 prednášku Existential Models of Musical Semiosis (Including Sonic Photography as Trace of Kairos). Reprezentoval našu univerzitu, Nitriansku semiotickú školu a de facto aj slovenskú akademickú obec na tomto najvyššom svetovom semiotickom fóre, pričom

nadviazal cenné kontakty s poprednými odborníkmi z rôznych prominentných akademických inštitúcií so zámerom vzájomnej spolupráce (s Prof. E. Tarastim – University of Helsinki, Prof. J.-M. Jaconom – Université d'Aix-Marseille, D. Martinellim – Kaunas University of Technology, Prof. R. De Castro Monteiro – UFCA – Universidade Federal do Cariri a i.).

Prednáška sa uskutočnila v rámci riešenia grantovej úlohy KEGA 041UKF-4/2022 Preparation of Teaching Texts for Core Subjects of the Cultural Studies Program.

ÚMKTKE FF UKF,
foto: archív autora

POSILNIŤ ZÁUJEM DETÍ O PRÍRODU A JEJ OCHRANU

Prínosom projektu je inovácia pedagogicko-didaktických postupov prostredníctvom aktivít, pripravených lesným pedagógom, určených k rozvoju úrovne poznania detí a žiakov o životnom prostredí, ako aj k posilneniu výchovy k trvalo udržateľnému rozvoju.

Zamestnanci Katedry pedagogiky Pedagogickej fakulty UKF v Nitre a Národného lesníckeho centra riešia projekt APVV-18-0484 – Lesná pedagogika a výchova k trvalo udržateľnému rozvoju v predprimárnej a primárnej edukácii, ktorého vedúcou riešiteľkou je doc. PaedDr. Dana Kollárová, PhD. Jeho hlavným cieľom je navrhnuť, realizovať a overiť metódy a formy vzdelávania, ktorými môžeme vyučovať lesnú pedagogiku v podmienkach predprimárneho a primárneho vzdelávania s dôrazom na témy, ktoré vyplývajú zo štátneho vzdelávacieho programu pre tieto stupne vzdelávania. Ďalším z cieľov je podporovať záujem o vzdelávanie detí predškolského veku a žiakov mladšieho školského veku o lesnom prostredí, prírode a potrebe

ochrany životného prostredia, a súčasne tak u nich rozvíjať prírodovednú gramotnosť prostredníctvom aktivizujúcich metód využívaných lesnými pedagógmi v prírodných podmienkach.

Prínosom projektu je plynulá inovácia pedagogicko-didaktických postupov prostredníctvom aktivít, pripravených lesným pedagógom, učiteľom, určených k rozvoju úrovne poznania detí a žiakov o životnom prostredí, ako aj k posilneniu výchovy k trvalo udržateľnému rozvoju.

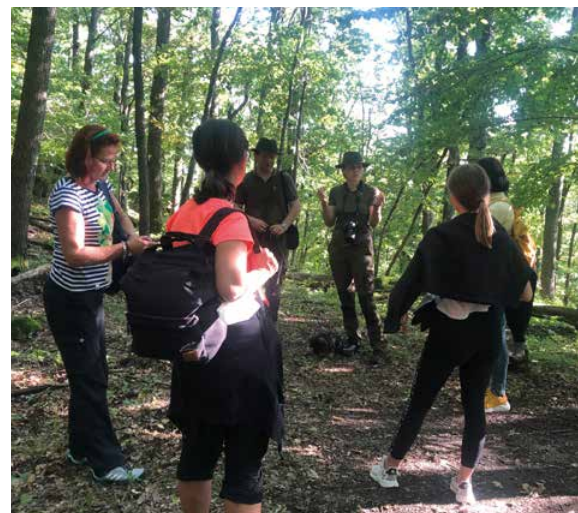
Vďaka danému projektu bolo od roku 2020 realizovaných niekoľko inšpiratívnych podujatí pre učiteľov materských škôl, učiteľov primárneho vzdelávania, vychovávateľov školských klubov detí, lesných pedagógov, študentov pedagogickej fakulty:

- vedecko-odborný seminár Lesná pedagogika v podmienkach mater-

skej školy (Sninské rybníky, 24. – 25. september 2020),

- vedecko-odborný seminár Lesná pedagogika v podmienkach primárneho a predprimárneho vzdelávania (Betliar, 9. – 10. september 2021),
- medzinárodná konferencia 20 rokov lesnej pedagogiky na Slovensku (Zvolen, 23. – 24. september 2021),
- vedecko-odborné webináre: Skúsenosti so spolupracou s lesnými pedagógmi v podmienkach materskej školy; Programy lesnej pedagogiky v predprimárnom a primárnom vzdelávaní; LEGO robot vo vyučovaní náuky o prírode a udržateľnosti; Možnosti uplatnenia lesnej pedagogiky v práci vychovávateľa (online, 29. – 30. novembra 2021).

PaedDr. Simona Borisová, PhD.,
doc. PaedDr. Dana Kollárová, PhD.,
PF – Katedra pedagogiky, foto: autorky

ERASMUS+ NÁVŠTEVA KOLEGÝŇ Z CHARKOVA

Výsledkom rokovaní hostí so zamestnancami katedry je návrh prípravy spoločných projektov, publikačných výstupov a ďalšej spolupráce pedagógov a študentov.

V rámci programu Erasmus+ KA107 (Výzva 2020) navštívila UKF v Nitre prof. Tetiana Bondarenko a doc. Yuliia Fedrova z partnerskej inštitúcie Ukrainian Engineering Pedagogy Academy v Charkove. Erasmus+ školenie kolegýň z Charkova sa uskutočnilo na Katedre techniky a informačných technológií Pedagogickej fakulty (KTIT PF) UKF v Nitre.

Program mobility pozostával z pracovných aktivít na KTIT PF, v rámci ktorých boli prezentované oblasti profesionálnej a výskumnej orientácie oboch partnerských inštitúcií. Výsledkom rokovaní so zamestnancami katedry je návrh prípravy spoločných projektov, publikačných výstupov a ďalšej spolupráce pedagógov a študentov.

Účastníčky programu Erasmus+ KA107 prijala prorektorka pre medzinárodné vzťahy doc. PhDr. Martina Pavlíková, PhD. Na pracovnom stretnutí bol prítomný aj Mgr. Pavol Vakoš z Oddelenia pre medzinárodné vzťahy a pracovníci KTIT PF doc. PaedDr. Jana Depešová, PhD., doc. PaedDr. Viera Tomková, PhD., a doc. PaedDr. Peter Brečka, PhD. Kole-

gyne z Charkova v rámci prezentácie oboznámili prítomných s Ukrainian Engineering Pedagogy Academy v Charkove, predstavili jej aktivity v oblasti vedy, medzinárodných projektov a publikácií.

mili kolegyně z Charkova s históriou Nitry a jej historickými pamätihodnosťami.

Mgr. Michaela Ivaničová,
R – Oddelenie pre medzinárodné vzťahy,
foto: archív doc. Viery Tomkovej

ZAÚJALO NÁS

ZAMERANÉ NA INKLÚZIU

V holandskom meste Den Haag sa uskutočnila Summer school pre študentov štyroch partnerských inštitúcií – The Hague Hogeschool, Holandsko; International Institute of Social Studies, Holandsko; Západočeská univerzita v Plzni a Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, na ktorej si jednotliví účastníci z týchto inštitúcií vymieňali rôzne pohľady a skúsenosti o aplikácii inkluzívnych princípov v rámci vysokoškolského vzdelávania a spoločnosti.

O bohatý a inklúziou naplnený program sa starali holandskí partneri, ktorých cieľom bolo nastaviť pohľad na inklúziu ako takú prostredníctvom stretnu-

tí s ľuďmi s rôznymi osudmi. Okrem iného sme navštívili aj zaujímavé a netradičné miesta v Amsterdame a Rotterdame.

Prostredníctvom medzinárodného projektu Changing Our Story: The Pursuit of Inclusive Education a metódy storytellingu bolo motívom zlepšiť vnímanie inklúzie (nielen) vo vysokoškolskom prostredí. Projekt kladie dôraz na zapojenie a profesionálny rozvoj študentov, zamestnancov a vyučujúcich v rámci vysokoškolského sektora.

PaedDr. Vladimíra Poláčková, PhD.,
PF – Katedra pedagogiky, foto: autorka

RNDr. LADISLAV SZEKERES, PhD.,

prodekan pre vzdelávanie Fakulty
stredoeurópskych štúdií UKF v Nitre
- Ústav pre vzdelávanie pedagógov

V týchto rokoch sa rozbiehal AIS na UKF a na FSŠ potrebovali niekoho, kto by sa staral o dáta na fakultnej úrovni. Okrem výučby som sa teda venoval tiež AIS, čo ma aj bavilo. Počas týchto rokov som nadobudol veľmi cenné poznatky pri práci s AIS, za čo som veľmi vďačný pánovi Ing. Stankovi Ďurfinovi. Na Ústave pre vzdelávanie pedagógov som pôsobil ako zástupca riaditeľa, od roku 2014 zastávam funkciu prodekana pre vzdelávanie.

Mali ste ako dieťa svoje vysnívané povolanie?

Ako malého chlapca ma zaujímali rôzne profesie, veď kto by sa nechcel stať smetiárom alebo dokonca vodičom smetiarskeho auta? Moja pravá láska ale bola iná. Moji starí rodičia bývali pri priemyselnej kolaji a vtedy ešte premávali aj parné lokomotívy. Veľmi ma to fascinovalo a chcel som sa, samozrejme, stať rušňovodičom. Pri výbere strednej školy som sa ale rozhodol inak a tak sa mi svoj sen nepodarilo splniť. Ale neviem, čo ešte prinesie budúcnosť, stará láska nehrdzavie.

Čo ste vyštudovali?

Pri výbere strednej školy som sa rozhodoval, či pôjdem na strednú priemyselnú elektrotechnickú (samozrejme, kvôli rušňom) alebo budem študovať na gymnáziu. Napokon som sa rozhodol pre novozámocké gymnázium

s vyučovacím jazykom maďarským. Učili ma výborní odborníci a veľmi som si obľúbil chémiu a biológiu. To puto bolo také silné, že po skončení strednej školy som sa prihlásil na vtedajšiu VŠPg v Nitre na odbor učiteľstvo biológie a chémie. Aj na vysokej škole ma učili takí výborní odborníci, ktorí ešte viac prehĺbili vo mne puto s biológiou a chémiou.

Odkedy pôsobíte na UKF, akými pozíciami a funkciami ste prešli?

Magisterský diplom som získal v roku 1998 a v tom istom roku som bol prijatý na doktorandské štúdium v odbore všeobecná biológia na FPV UKF. V roku 1999 som bol prijatý do zamestnaneckého pomeru na Katedru zoológie a antropológie FPV UKF. Pri zakladaní terajšej Fakulty stredoeurópskych štúdií ma oslovil pán profesor László, či by som nechcel pôsobiť na tejto fakulte a v roku 2004 som sa stal odborným asistentom FSŠ.

Čím vás pôsobenie a práca na UKF baví, naplňa?

Je to v prvom rade práca pedagóga. Veľmi rád pracujem so študentmi, inšpiruje a naplňa ma to. Rád sa venujem aj študijným záležitostiam, podpore a poradenstvu študentom, ale najlepšie sa cítim pred tabuľou. Najviac ma naplňa pozitívna spätná väzba, ak vidím, že z našich študentov sa stávajú úspešní pedagógovia a odborníci.

Ako trávite voľný čas?

Mám rád knihy, veľmi rád čítam. Paleta je pestrá, romány, vojnová história, technothrillery... Ak mi to dovolí čas, rád fotím. Venujem sa aj folklóru, som členom Mužského spevokolu Kadarka vo Veľkom Cetíne. Síce to nie je hobby, ale snažím sa byť aj užitočným členom zastupiteľstva vo Veľkom Cetíne.

Čo považujete za svoje silné stránky, čo by ste, naopak, na sebe možno zmenili?

Za svoju silnú stránku považujem to, že sa snažím vždy uvažovať logicky a jednotlivé procesy vnímam ako celok, so všetkými detailmi. A čo by som na sebe zmenil? Rád by som sa naučil častejšie povedať „nie“. Ale ak by som sa opýtal mojich najbližších, v čom by som sa mal zmeniť, určite by sa toho nazbieralo veľa.

Vaša obľúbená osobnosť, ktorá vás niečím v živote inšpiruje?

Som veriaci kresťan, katolík, riadim sa myšlienkami kresťanstva a snažím sa ich presadiť do môjho každodenného života. Veľmi kladne vnímam aj hodnoty z iných oblastí, ak sú skutočné. Myslím si, že tí, ktorí nás môžu inšpirovať, nemusia byť známi ľudia. Hasiči, záchranári, lekári, zdravotné sestry – a mohol by som vymenovať veľa ďalších profesií

– každodenne prinášajú veľké obety, o ktorých ani nevieme a patrí im veľká vďaka. Myslím si, že aj pedagógovia sú takí ľudia, ktorí môžu motivovať mladých v rôznom veku k tomu, aby sa stali dobrými odborníkmi a najmä dobrými ľuďmi.

Máte svoje životné motto, myšlienku? Aké uznávate hodnoty, ktorými sa v živote i práci riadite?

Riadim sa myšlienkou, že musíme byť ĽUĎMI za každých okolností. Uznávam kresťanské konzervatívne hodnoty, ktoré sú pre mňa kľúčové, ale považujem za dôležité, aby sme rešpektovali aj iné názory.

Váš životný cieľ, sen?

Byť dobrým človekom, pedagógom, otcom a manželom.

- R -,
foto: archív L. S.

AKTIVITY NAŠICH PRACOVÍSK

LITERÁRNE ČÍTANIE NA KATEDRE GERMANISTIKY

Po dvoch rokoch pandemickej prestávky usporiadala v marci 2022 Katedra germanistiky Filozofickej fakulty UKF literárne čítanie nemecky píšucich autoriek a autorov. V rámci putovného čítania Das Literarische Terzett zavítali na Katedru germanistiky Maria Milisavljevic (dráma, Berlín) a Andreas Pavlic (epika, Viedeň).

Maria Milisavljevic, úspešná nemecká dramatička, získala v roku 2013 za svoju prvú hru Brandung Kleistovu cenu pre mladých dramatikov. Jej hry sa hrajú na renomovaných divadelných scénach v Nemecku, Rakúsku, Francúzsku, Belgicku, USA, Kanade, Mexiku, Brazílii, Japonsku a inde. Okrem písania divadelných

hier sa venuje aj prekladateľskej činnosti. Žije a tvorí v Berlíne. Publikum v Nitre upútala zanieteným čítaním úryvkov zo svojich dramatických diel Brandung, Geteil a Beben. Spracováva v nich aktuálne spoločenské témy ako rasizmus, diskriminácia, utečenecké vlny v Európe, vojnové konflikty, obraz ženy v spoločnosti a iné.

Andreas Pavlic, rodák z Innsbrucku, povolaním špediér, skladník, komunitný a krízový pracovník, dnes tvorí vo Viedni. Vyštudoval politológiu a sociálnu prácu. Od roku 2008 publikuje poéziu a prózu v literárnych časopisoch a zborníkoch. Na Katedre germanistiky čítal úryvky zo svojho debutového románu Die Erinnerten. Vracia sa v ňom do doby tzv. austrofašizmu a tematizuje problematiku spomienok, ich vytesňovania a opätovnej reflexie. Román je príkladom silnej a zároveň vynikajúco rešeršovanej memoárovej literatúry.

Okrem študentiek a študentov germanistiky a translatológie si čítanie z diel Marie Milisavljevicovej a Andreasa Pavlica vypočuli aj žiačky a žiaci Gymnázia sv. Cyrila a Metoda v Nitre. Literárne čítanie moderovala už po tretí raz Carola Heinrich. Podujatie podporili OeAD (Agentúra pre vzdelávanie a internacionalizáciu), Goetheho inštitút v Bratislave a Rakúske kultúrne fórum v Bratislave.

Doc. PaedDr. Oľga Wrede, PhD.,
FF – Katedra germanistiky,
foto: autorka

NITRIANSKA GERMANISTIKA NA MEDZINÁRODNOM KONGRESE

Podujatia IDT vo Viedni sa zúčastnilo takmer tritisíc účastníčok a účastníkov zo 120 krajín sveta. Rokovali v 53 sekciách.

Na Univerzite Viedeň sa 15. – 20. augusta 2022 konal už po sedemnásty raz Medzinárodný kongres učiteľiek a učiteľov nemeckého jazyka IDT 2022. IDT (Internationale Tagung der Deutschlehrerinnen und Deutschlehrer) je najväčším svetovým fórom pre výmenu skúseností v oblasti výučby nemčiny ako cudzieho/druhého jazyka (DaF/DaZ). Tohtoročný kongres IDT zorganizovalo z poverenia Medzinárodného združenia učiteľiek a učiteľov nemeckého jazyka (IDV) Rakúske združenie pre nemecký jazyk ako cudzí/druhý jazyk (ÖDaF).

Poslaním IDT je výmena skúseností účastníkov kongresu, prepojenie teórie a praxe výučby nemeckého jazyka ako cudzieho/druhého jazyka, podpora jazykovej rozmanitosti (DACHL-princíp) a upevňovanie spoločenského a hospodárskeho významu nemčiny ako cudzieho/druhého jazyka.

PREDNÁŠKY, DISKUSIE AJ WORKSHOPY

17. ročník IDT vo Viedni sa konal pod mottom *mit.sprache.teil.haben* a zúčastnilo sa ho temer tritisíc účastníčok a účastníkov zo 120 krajín sveta. Motto kongresu v sebe skrývalo viacero dimenzií. Jazykové znalosti (Sprache) umožňujú aktívnu účasť na spoločenskom, kultúrnom, hospodárskom či politickom živote (Teilhabe). Jazyk je prostriedkom komunikácie v škole, štúdiu, práci a každodennom živote. Znalosť cudzích jazykov nám umožňuje vystupovať emancipovane, formulovať vlastné postoje a názory a podieľať sa tak aktívne na rozhodovaní o otázkach vzájomného spolunažívania (Mitsprache/Teilhabe/mit Sprache teilhaben). Učenie sa jazykov poskytuje základ pre pochopenie nového a neznámeho, pričom reflektuje hodnotu

rozmanitosti a heterogenity. Jazyk je zároveň základným nástrojom demokratického vzdelávania a otvára nové perspektívy pre profesionálny život.

Účastníci tohtoročného kongresu IDT rokovali v 53 sekciách. Rokovania v sekciách dopĺňali počas celého týždňa plenárne prednášky, pódiové diskusie, workshopy, kultúrne podujatia a literárne čítania. Na kongrese sa prezentovali aj vydavateľstvá učebníc nemeckého jazyka, profesionálne združenia učiteľiek a učiteľov nemeckého jazyka, inštitúcie ako Goetheho inštitút, Rakúsky inštitút, Rakúska akademická výmenná služba (OeAD), Nemecká akademická výmenná služba (DAAD) a iné.

ZÁSTUPCOVIA UKF VO VIEDNI

Nitriansku germanistiku zastupovali na IDT 2022 vo Viedni doc. PaedDr. Oľga Wrede, PhD., Mag. phil. Elisabeth Ver-

geiner (lektorka OeAD) a Yannick Baumann, M.A. (lektor DAAD). Doc. PaedDr. Oľga Wrede, PhD., vystúpila v sekcii A.6 Jazyková variácia s prednáškou k problematike jazykových variantov nemeckého jazyka v právnom preklade *Vertraut oder doch fremd? Zur Wahrnehmung, Akzeptanz und Verwendung von diatopischen Varianten des Deutschen in juristischen Übersetzungen (Deutsch – Slowakisch)*. Yannick Baumann, M.A., sa v príspevku *Umweltmythen der DACH-Länder im Unterricht und deren diskursive Dekonstruktion durch Irritation* v sekcii C.2 *Reälie* v diskurze venoval otázkam stereotypov v ponímaní mýtov o ochrane životného prostredia a ich reflexii vo vyučovaní nemčiny ako cudzieho jazyka.

Mag. phil. Elisabeth Vergeiner prezentovala v sekcii G.5 *Zdroje vzdelávania* príspevok na tému dramatickej pedagogiky vo vyučovaní nemeckého jazyka ako cudzieho/druhého jazyka pod názvom *Dramapädagogik im DaF/ DaZ-Unterricht goes digital: (k)ein Widerspruch!*

Kongresu IDT vo Viedni sa zúčastnili aj bývalí členovia Katedry germanistiky FF UKF v Nitre Dr. phil. Monika Riedel (dnes Technická univerzita Dortmund), Mgr. Michal Dvorecký, PhD. (dnes Univerzita Viedeň) a Mag. Frank Riedel (bývalý lektor DAAD) a ďalší zástupcovia germanistických katedri na Slovensku a Spoločnosti učiteľov nemeckého jazyka a germanistov Slovenska (SUNG). Najbližší kongres IDT sa uskutoční v roku 2025 v nemeckom Lübecku.

Doc. PaedDr. Oľga Wrede, PhD.,
FF – Katedra romanistiky
a germanistiky,
foto: archív IDT 2022

ARCHEOLOGICKÝ VÝSKUM OPONICKÉHO HRADU

Výsledky práce na výskume hradu prezentovala úspešná výstava inštalovaná v Ponitrianskom múzeu, s jej časťou sa neskôr oboznámili aj návštevníci Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre.

Na národnej kultúrnej pamiatke Oponický hrad v okrese Topoľčany prebiehala od 25. júna 2022 už v poradí šiesta sezóna archeologického výskumu. Jej iniciátorom bolo občianske združenie Apponiana a realizátorom Katedra archeológie FF UKF v Nitre pod vedením doc. Mgr. Dominika Repku, PhD. Výskumu sa v rámci povinnej terénnej praxe aktívne zúčastnili aj študenti z Katedry archeológie FF UKF.

Počas tejto výskumnej sezóny sme sa zamerali na doskúmanie severovýchodného úseku obvodovej hradby horného hradu a pod ním sa nachádzajúci priestor parkanového múru/juhozápadnej steny neskororenesančného paláca. V danom priestore sa nám po-

darilo objaviť dverný otvor aj s náznakom klenby a dobre zachovanou tehlovou podlahou.

Nevyhnutnou súčasťou práce nás archeológov by mala byť aj prezentácia výsledkov našej práce širokej verejnosti. Z tohto dôvodu sa po ukončení úspešnej výstavy v Ponitrianskom múzeu v Nitre presunula časť archeologických nálezov z Oponického hradu do priestorov Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre. Od 19. júla do 30. septembra 2022 návštevníci knižnice v rámci výstavy Archeologický výskum a obnova Oponického hradu mali možnosť vidieť výber nálezov dokumentujúcich život na hrade. Nálezy boli doplnené posterami so základnými informáciami o výskume, nálezoch a obnove hradu. Partnermi výstavy boli Katedra archeológie FF UKF (doc. Mgr.

Dominik Repka, PhD.), občianske združenie Apponiana (PhDr. Ing. Peter Sater, PhD. et PhD.) a Ponitrianske múzeum v Nitre.

Doc. Mgr. Dominik Repka, PhD.,
FF – Katedra archeológie,
foto: autor

VÝSKUM ŠIBENICE V HOLÍČI UKONČIL DRUHÚ ETAPU

Archeologický výskum priniesol zaujímavé výsledky a potvrdil murovanú podobu šibenice. Doposiaľ ide o jediný nález tohto druhu na Slovensku.

Druhá etapa archeologického výskumu šibenice v Holíči bola úspešne ukončená 13. septembra 2022 odbornou komisiou, zastúpenou odborníkmi z KPÚ Nitra a Záhorského múzea v Skalici. Na odbornej komisii sa zúčastnila aj dekanka Filozofickej fakulty UKF doc. PhDr. Jarmila Maximová, PhD., a kolegovia z Česka a Poľska. Archeologický výskum bol realizovaný od 5. do 9. septembra 2022 pracovníkmi Katedry archeológie FF UKF v Nitre (doc. PhDr. Pavol Šteiner, PhD., doc. PhDr. Stanislava Bönde Gogová, PhD., PhDr. Daniel Bešina, PhD.), v spolupráci s Ústavom antropológie MUNI v Brne a dobrovoľníkmi z Holíča. Výskumu sa zúčastnili aj študenti Katedry archeológie FF UKF v Nitre. Archeologický výskum priniesol zaujímavé výsledky a potvrdil murovanú podobu šibenice. Doposiaľ ide o jediný nález tohto druhu na Slovensku.

V rámci druhej etapy boli okrem stavebných zvyškov murovaných základových pilierov šibenice odkryté aj kostrové pozostatky popravených jedincov. Podľa

predbežných výsledkov pozostávala šibenica z dvoch masívnych murovaných pilierov, osadených na pevnom základe. Vo vrcholovej časti boli pilieri prepojené

podobe šibenice sa podarilo významne ozrejmiť aj dejiny tejto lokality v polovici 20. storočia. Počas týždňa narazil výskumný tím pri archeologických prácach na nevybuchnutú muníciu z druhej svetovej vojny. Množstvo vojenského arzenálu a šrapnelov svedčí o opätovnom využívaní strategicky a orientačne významnej polohy počas vojenských operácií v tejto oblasti.

Aktuálne výsledky archeologického výskumu v lokalite šibenice v Holíči výrazne posúvajú výskum popravišťa na Slovensku a prispievajú k doplneniu mozaiky poznatkov zo života stredovekých a novovekých spoločností. Archeologický výskum na holičskej šibenici bude pokračovať aj treťou etapou.

PhDr. Daniel Bešina, PhD.,
FF – Katedra archeológie, foto: autor

Zameriavanie pôvodného stavu strojovne po odkrytí so študentmi archeológie.

SKÚMALI POZOSTATKY PRVÉHO PARNÉHO STROJA V STREDNEJ EURÓPE

Výskum strojovne Potterovho ohňového stroja priniesol veľa pozoruhodných výsledkov. Vedúcou výskumu bola prof. PhDr. Noémi Beljak Pažinová, PhD., terénny výskum realizoval Mgr. Matej Styk, PhD. Výskumu sa okrem iných aktívne zúčastnili študenti Katedry archeológie FF UKF.

Počas posledných dvoch júnových týždňov skúmala Katedra archeológie FF UKF v Nitre základy strojovne a pozostatky prvého parného stroja v strednej Európe. Výskum bol realizovaný v rámci projektu Banské múzeum v Novej Bani pod záštitou Mesta Nová Baňa a uskutočnil sa v intraviláne mesta na pozemku (na parcele KN C 553) s predpokladaným ústím známej banskej šachty Althandel, v ktorej sa v novoveku ťažilo zlato. Vedúcou výskumu bola prof. PhDr. Noémi Beljak Pažinová, PhD., a terénny výskum realizoval Mgr. Matej Styk, PhD. Výskumu sa aktívne zúčastnili študenti Katedry archeológie a viacerí dobrovoľníci z Pohronskeho múzea, mesta Nová Baňa, OZ Althandel a novobanského banického spolku.

Už štvrtá sezóna výskumu priniesla dôležité poznatky o fungovaní vykurovacieho zariadenia nachádzajúceho sa pod parným kotlom. Vďaka systematickej práci sme objavili veľmi dobre zachované kúrenisko s kamennou a tehlovou obrubou, ktoré vyplňalo takmer celý interier strojovne a v pôdoryse malo tvar písmena „D“ s napojením na severnú stenu strojovne. Pod kúreniskom sa zachoval kamenný rošt, do ktorého bolo vkladané drevo ako palivo. Pod ním sa predpokladá popolník, v ktorom sa muselo akumulovať ohromné množstvo popola. Dôležitým zistením bolo zachytenie „odvodňovacieho kanála“, ktorý bol v predošlej sezóne zistený v exteriéri stavby. Kopírujúci sklon terénu smeroval šikmo od

východného múru smerom do priestoru pozemku cez dodatočne vymurovaný záklenok. V interiéri sa kolmo napája na vykurovacie zariadenie a napovedá, že mohol primárne slúžiť na efektívne odstraňovanie popola.

Spolu s týmito dôležitými architektonickými a technickými riešeniami stavby boli neodhateľnou súčasťou výskumu aj hnutelné nálezy v podobe keramiky najmä z 19. storočia, fragmentov viacerých fajok, či častí technického skla. Významné sú najmä kovové nálezy svoriek, skôb a rôznych upevňovacích častí, objavené v centre kúreniska, ktoré dokladajú pozostatky fixovania parného stroja do základov stavby.

Počas výskumných prác nás prišla navštíviť odborná verejnosť, ale najmä tá laická v rámci komentovaných prehliadok. Zvlášť si ceníme najmä návštevy najmenších, kedy sa na výskume vystriedalo viacero tried základnej školy v Novej Bani s množstvom fundovaných otázok.

Mgr. Matej Styk, PhD.,
FF – Katedra archeológie, foto: autor

Fragment keramickej fajky.

ARCHEOLÓGOVIA V PROGRAME ERASMUS+

Piati študenti Katedry archeológie FF UKF v Nitre sa v lete 2022 zapojili do programu Erasmus+ Blended Intensive Programmes (BIP). Ide o nový intenzívny program Erasmus+, ktorý kombinuje virtuálnu s krátkodobou fyzickou výučbou. V rámci tohto programu majú študenti možnosť absolvovať časť povinnej odbornej praxe na zahraničnej univerzite. Naši študenti využili v tomto smere ponuku Katedry archeológie na FF Univerzity v Hradci Králové, ktorá nás spolu s ďalšími zahraničnými univerzitami oslovila. Najprv prebehla online časť a neskôr sa v rámci fyzickej časti študenti zapojili do terénnych archeologických výskumov, realizovaných uvedenou katedrou, pod vedením Mgr. Tomáša Mangela, Ph.D., Mgr. Terezy Joškové a PhDr. Mgr. Petra Šidu, Ph.D. Išlo konkrétne o lokalitu Markvartice (okr. Jičín v severovýchodných Čechách), kde sa skúmal ohradený

štvoruholníkový areál (zaužívaný nemecký termín Viereckschanze) datovaný do doby laténskej. Študenti tu získali praktické zručnosti týkajúce sa základných postupov terénneho výskumu, dokumentácie nálezových situácií a odberu vzoriek.

Druhou skúmanou lokalitou bol Čin-Čan-Tau v priestore „skalného mesta“ Hruboskalsko (okr. Semily v severovýchodných Čechách), ktorý sa nachádza v chránenej krajinskej oblasti Český raj. Výskumné aktivity boli zamerané na jeden zo skalných previsov a jeho okolie. Študenti sa oboznámili s metódami detailného výskumu mezolitu (strednej doby kamennej) v stratifikovaných nále-

zových situáciách a s postupmi komplexného vzorkovania environmentálnych dát.

Za ochotu a vynaložené úsilie pri všetkých procesných úkonoch súvisiacich so zapojením našich študentov do nového programu Erasmus+ patrí veľká vďaka Oddeleniu pre medzinárodné vzťahy UKF (Mgr. Michaela Ivaničová, Mgr. Pavol Vakoš) na čele s prorektorkou doc. PhDr. Martinou Pavlíkovou, Ph.D., ako aj prodekanovi pre medzinárodné vzťahy a rozvoj FF UKF prof. PaedDr. Bernardovi Garajovi, CSc.

Doc. Mgr. Dominik Repka, Ph.D.,
FF – Katedra archeológie,
foto: Mgr. Tereza Jošková,
Východočeské múzeum
v Pardubiciach,
Bc. Tomáš Vodička,
Univerzita Hradec Králové,
Dekanát FF

ŠTUDENTSKÝ OKULÁR KREATÍVNEJ REKLAMY

Tento rok sa do súťaže zapojilo 22 študentských projektov, orientované boli na sociálne témy s dôrazom na kritické myslenie. O víťazoch rozhodla päťčlenná porota.

Katedra masmediálnej komunikácie a reklamy FF UKF v Nitre zorganizovala študentskú súťaž ŠOKR (Študentský okulár kreatívnej reklamy), ktorej cieľom je cibriť schopnosti študentov naprieč celým procesom tvorby komunikačnej kampane a najmä poskytnúť im priestor na získanie spätných väzieb od ľudí z marketingovej praxe.

Celkovo sa tento rok zapojilo 22 študentských projektov, ktoré vznikli na predmetoch guerilla marketing (odborná gescia doc. Mgr. Lucia Spálová, PhD., Mgr. Jozef Peniak, PhD.) a na hodinách teórie propagácie a persúázie (odborná gescia doc. Mgr. Lucia Spálová, PhD., Mgr. Veronika Szabóová, PhD.) – orientované boli na sociálne témy s dôrazom na kritické myslenie. Päťčlenná porota v zložení profesor Štefan Gero (vysokoškolský pedagóg a výtvarník), docentka Jitka Vysekálová (čestná prezidentka Českej marketingovej spoločnosti), Táňa Leporis (idea maker marketingovej agentúry Effectix), Lukáš Lukonič (creative director v agentúre Respect APP) a Peter Cyprih (managing director Nadácie LUX) si prezrela všetky case study videá a rozhodla sa udeliť shortlist 13 kampaniam (sociálna komunikačná kampaň: 7, sociálna guerilla: 6), ktorých autori v deň konania súťaže predstúpili pred porotu a diskutovali.

NAJLEPŠIA SOCIÁLNA KOMUNIKAČNÁ KAMPAŇ

Cieľom hry ROVNAKO je búranie stereotypov v oblasti rodovej rovnosti medzi mužmi a ženami s heslom Pozri sa na mužov a ženy ROVNAKO, čím chceli autorky Bc. Zuzana Drdajová a Bc. Miriam Štrpková podporiť kritické myslenie, ako aj komunikáciu medzi ľuďmi diskusiou, ktorá sa vďaka tejto hre rodí. Nápad vytvorenia diskusnej hry vznikol aj vďaka tomu, že študentky chceli spraviť niečo úplne iné, než čo býva zvykom, a teda nechceli gro svojho projektu postaviť len na Instagrame. Tento kanál použili na propagá-

ciu hry a tiež ako edukatívnu platformu, nakoľko tvorili posty o správnej argumentácii, ktorej sa študentky venovali aj vo svojom minuloročnom projekte @mysli_a_komentuj. Tento koncept pochválila aj samotná porota, ktorá vyzdvihla efektívne a správne vyvážené prepojenie online a offline komunikácie, ako aj nespochybniteľnú nadprácu a zanietenosť. Autorky reflektovali dobrú vzájomnú spoluprácu v celom procese tvorby. Celú hru študentky vizuálne atraktívne a prehľadne spracovali do 22 strán ako PDF dokument.

NAJLEPŠIA SOCIÁLNA GUERILLA KAMPAŇ

Cieľom projektu Bez priechodu ani krok bolo prekvapivým spôsobom upriamiť pozornosť na problém prechádzania ľudí cez vozovku mimo priechodu pre chodcov, čím v konečnom dôsledku ohrozujú seba, ale aj iných účastníkov cestnej premávky. Dôležitým aspektom je aj ochrana života občanov a prevencia kriminality, ale aj upriamenie pozornosti mesta na možnosti lepšieho zabezpečenia viditeľnosti priechodu pre chodcov, ktorú autorky docielili pomocou aktívneho zapojenia účastníkov prostredníctvom podpísania petície. K tejto tematike dovedli študentky desivé štatistiky – podľa nich

až 400 dopravných nehôd ročne zavinia práve chodci a za posledné štyri roky takto prišlo o život až 56 z nich.

Guerilla kampaň v réžii piatich autoriek - Bc. Lucia Barcziová, Bc. Katarína Sára Plachá, Bc. Martina Farkašová, Bc. Michaela Pavelková a Bc. Adriana Vrabcová - spočívala v umiestnení dreveného kríža ako pomníka, aký sa dáva na miesta nehôd s tragickým koncom. Pomník bol nadizajnovaný s kvetmi a sviečkami, aby pripomínal reálne pietne miesto. Autorky k nemu nainštalovali aj zvukovú výstrahu, ktorá bola spustená vždy, ak niekto prešiel cez vozovku mimo priechodu pre chodcov. To ľudí vystrašilo a upriamilo ich pozornosť na pomník a na ňom pripevnený informačný leták s petíciou. Počas 4 hodín trvania kampane sa až 156 ľudí pristavilo pri nainštalovanom pomníku a z toho 62 ľudí zmenilo svoje správanie a využili priechod pre chodcov, čo značí zmenu správania u 40 % zapojených. Študentkám sa podarilo vyzbierať 60 podpisov od ľudí, ktorí chcú aktívnu zmenu aj zo strany Mesta Nitra.

Súťaž bola organizovaná s podporou projektov APVV-18-0257, Inkubátor multimediálnej digitálnej produkcie – recipročný transfer vedy, umenia a kreatívnych priemyslov, a KEGA 041UKF-4/2021 Digitálni influenceri – edukačné roviny rozvoja kritického myslenia a angažovanosti generácie Z.

Mgr. Veronika Szabóová, PhD., a študentky Bc. Zuzana Drdajová, Bc. Miriam Štrpková, Bc. Martina Farkašová, Bc. Adriana Vrabcová,
foto: archív autoriek

INTERDISCIPLINÁRNY VÝSKUM HRADISKA V JÁNOVCIACH

Na výskume sa spolu s inými partnermi podieľala aj Katedra archeológie FF UKF v Nitre, zúčastnilo sa ho trinásť študentov z tejto katedry.

Počas tejto sezóny sa pokračovalo vo výskume požiarom zničeného valového opevnenia hradiska a pozostatkov kolovej (stĺpovej) stavby v severozápadnej časti hradiska. Pri výskume sa podarilo nájsť približne 3 000 predmetov, ktoré dokladajú život na hradisku predovšetkým v 1. storočí pred Kr., či krátko po prelome letopočtov. Okrem fragmentov keramiky a zvieracích kostí boli zistené aj súčasti odevu a šperky (spony, náramok, súčasti opasku, sklené koráliky), pracovné nástroje (prasleny, taviaci téglik, ihla, kamenné brúsiky). Výskumom sme zachytili aj ojedinelejšie doklady staršieho osídlenia z obdobia staršej a strednej doby laténskej, doby bronzovej (otomanská kultúra) či eneolitu (badenská kultúra).

Počas výskumu boli odoberané vzorky zeminy na archeobotanickú analýzu, pomocou ktorej je možné zachytiť napríklad stopy semien či časti plodov rastlín. Okrem archeologického datovania založeného na typovo-chronologickom triedení archeologických nálezov sme realizovali odber vzoriek na datovanie rôznymi prírodovednými metódami. V priestore valu zachytené spálené kusy dreva budú datované rádiouhlíkovou metódou (C14) na Ústave jadrovej fyziky Akadémie vied ČR. Z telesa ohňom zničeného valu Mgr. Petr Schnabl, Ph.D., z Geologického ústavu Akadémie vied ČR odobral vzorky aj na geomagnetické datovanie.

Doc. Mgr. Dominik Repka, PhD.,
FF – Katedra archeológie,
foto: autor, Mgr. Matej Styk, PhD.,
doc. Mgr. Mária Hajnalová, PhD.,
FF – Katedra archeológie

Koncom júla 2022 sa úspešne ukončila druhá etapa výskumu hradiska v Jánovciach-Machalovciach v okrese Poprad, ktoré bolo v minulosti obývané keltským kmeňom Kotínov (púchovská kultúra). Výskum od 4. júla 2022 realizovalo Múzeum Spiša v Spišskej Novej Vsi (Mgr. Mária Hudáková) v spolupráci s Katedrou archeológie FF UKF v Nitre (doc. Mgr. Dominik Repka, PhD., Mgr. Matej Styk, PhD., doc. Mgr. Mária Hajnalová, PhD.), súkromnou spoločnosťou Archeológia Spiš (Mgr. Matúš Hudák) a Múzeom v Kežmarku (Mgr. Marta Kučerová). Na výskume sa zúčastnilo spolu 13 študentov z Katedry archeológie FF UKF a jeden doktorand z Ústavu pre archeológiu Karlovej univerzity v Prahe (Mgr. Zbyšek Gajdzica).

TOTÁLNY VÝCHOD. ŽIVOT V NDR

Čiernobiele fotografie Haralda Hauswalda retrospektívne zachytávali život vo východnom Berlíne v 80. rokoch minulého storočia. Sprievodné texty napísal Stefan Wolle.

V priestoroch Nitrianskej synagógy bola v apríli 2022 inštalovaná putovná výstava Totálny východ. Život v NDR, ktorú pripravila Katedra germanistiky FF UKF v Nitre v spolupráci s Mestom Nitra. Výstavu podporila Nemecká akademická výmenná služba (DAAD) a Veľvyslanectvo Nemeckej spolkovej republiky na Slovensku. Otvorenia sa zúčastnili J. E. veľvyslankyňa Nemeckej spolkovej republiky na Slovensku Barbara Wolf, primátor Nitry Marek Hattas, prorektorka pre medzinárodné vzťahy UKF v Nitre PhDr. Martina Pavlíková, PhD., dekanka FF UKF v Nitre doc. PhDr. Jarmila Maximová, PhD., a

NEPRIKRÁŠLENÁ REALITA

Putovná výstava Totálny východ. Život v NDR pozostávala z 20 plagátov s dobovými fotografiami Haralda Hauswalda a sprievodnými textami Stefana Wolleho. Výstava vznikla v spolupráci s nadáciou Bundesstiftung Aufarbeitung a agentú-

rou OSTKREUZ Agentur der Fotografen pri príležitosti 30. výročia pádu Berlínskeho múru.

Sugestívne čiernobiele fotografie retrospektívne zachytávali život vo východnom Berlíne v 80. rokoch minulého storočia. Harald Hauswald fotografoval to, čo iným uniklo, alebo čo považovali za nezaujímavé – malé scény z každodenného života, osamelých a starých ľudí, deti, ale aj zaľúbené páriky, rockerov či hooligans. Harald Hauswald zachytil neprikrášenú realitu – ošarpané fasády domov či nekonečné rady pred obchodmi s potravinami. Jeho snímky však nevzniesajú subverzívne, práve naopak, sú jeho pomyselným vyznaním lásky k obyčajným ľuďom v NDR.

Texty k výstave napísal Stefan Wolle, historik a autor početných kníh o NDR, ktorý tak, ako Harald Hauswald, vyrastal a žil vo východnom Nemecku. Pre svoj kritický postoj k režimu bol tak ako mnohí iní politicky prenasledovaný.

Oficiálny text k výstave okrem iného uvádzal: „Výstava ukazuje nenašmin-

kovanú realitu NDR, na ktorú si dnes aj samotní svedkovia doby už temer nespomenú. Táto putovná výstava preto nemá ambíciu zanechať v návštevníkovi iba dojem z minulého a prežitého. Jej poslanstvom je nezabúdať ani v dnešnej dobe na to, aké etické hodnoty nám priniesli 90. roky minulého storočia a pád Berlínskeho múru, symbolu dlhoročnej neslobody a rozdelenia nemeckého národa“.

Plagáty a fotografie skrývali hlboké myšlienky o slobode a neslobode, o jednote a rozdelení, o demokracii a totalizme, o drsnej realite a nehasnúcich túžbach po slobodnom živote. Práve toto poslanstvo sa dnes, na pozadí aktuálneho spoločensko-politického diania a vojnového konfliktu na Ukrajine, stáva mimoriadne silným.

PRIPOMENULI SI OBETE ŽELEZNEJ OPONY

Výstava Totálny východ. Život v NDR bola svojou myšlienkou úzko spätá s poslanstvom Berlínskeho múru. Vďaka iniciatíve ThDr. Tibora Ujlackého, PhD., niekdajšieho hovorcu Ústavu pamäti národa, sa Nitra zaradila k mestám, v ktorých sú nainštalované jeho posledné fragmenty. Po slávnostnom otvorení výstavy sa konal pietny akt polozenia vencov k pozostatkom Berlínskeho múru. Návštevníci výstavy si tak pripomenuli obeť železnej opony, ktoré za túžbu po slobodnom živote v demokracii zaplatili životom.

Popoludní sa na FF UKF konala prednáška veľvyslankyne Nemeckej spolkovej republiky na Slovensku Barbary Wolfovej, ktorú na pôde fakulty privítala dekanka FF doc. PhDr. Jarmila Maximová, PhD. Prednáška, ktorej sa zúčastnili študenti germanistiky a translatológie, sa venovala nemecko-slovenským vzťahom posledných 30 rokov, ale aj aktuálnej kríze v súvislosti s vojnou na Ukrajine.

Doc. PaedDr. Oľga Wrede, PhD.,
FF – Katedra germanistiky,
foto: Roman Oravec

TANEČNÝ KEMP 2022 NA KATEDRE HUDBY

Podujatia sa zúčastnili domáci aj zahraniční študenti UKF v Nitre z rôznych študijných programov. Vyvrcholením bohatého programu bolo záverečné vystúpenie účastníkov - tanečníci v pripravenej tanečnej choreografii prezentovali získané pohybové zručnosti.

ničných študentov s odbornou tanečnou terminológiou v praxi, a to v rámci rôznych tanečných techník. Realizácia kempu vzišla zároveň z myšlienky oboznámiť aj širšiu verejnosť s aktivitami študentov UKF a podporiť záujem mladých ľudí o sebazvedľovanie. V neposlednom rade bolo zámerom usporiadateľov vplývať na rozvoj tanečných a pohybových dispozícií neprofesionálnych umelcov.

PO ROZCVIČKE RÔZNE TANEČNÉ ŠTÝLY

Na tanečnom kempe sa zúčastnili domáci aj zahraniční študenti UKF v Nitre z rôznych študijných programov.

V priestoroch Katedry hudby PF UKF sa v dňoch 18. – 22. júla 2022 uskutočnil letný tanečný kemp pod vedením pedagogičky Mgr. art. Zuzany Hubinskej, PhD. Týždeň plný pohybu a tanca bol venovaný študentom Univerzity Konštantína Filo-

zofa v Nitre, ktorí majú záujem o tanečné umenie a nachádzajú potešenie v možnosti pohybom prejavovať spektrum emócií. Tanečný kemp sa realizoval v rámci projektu Podpora internacionalizácie na UKF v Nitre s cieľom oboznámiť zahra-

Prihlásiť sa mohli začiatočníci, ale aj pokročilí tanečníci, úroveň im bola prispôsobená. Kemp začínal každý deň o 9. h pohybovou rozcvičkou aj v exteriéri; po nej nasledovala pedagógom vopred pripravená tanečná kombinácia z vybraných

tanečných technik. Účastníci v pondelok začali štýlom floor work – ide o sekvenciu cvičení a prvkov vykonaných na podlahe, prostredníctvom ktorých sa zoznámili s podlahou ako podporným priateľom (partnerom). Cvičenia na zemi vyžadujú uvoľnené kĺbové spojenia a telo (prevencia voči zraneniam) a pozornosť venova-

vyznačuje sa slobodou pohybu a plynulosťou, ktorá umožňuje tanečníkom preskúmať prepojenie mysle a tela a ideálne vyvoláva emócie v publiku. Obsahovo môže sprostredkovať konkrétny príbeh, alebo komunikuje abstraktné myšlienky; prezentuje sa na rôzne hudobné štýly, prípadne na hovorené slovo alebo v tichu. Stred týždňa bol venovaný technike jazzového tanca v komerčnom ponímaní. Na skladbu Cuz I Love You od speváčky Lizzo predviedli účastníci tanečnú kombináciu v štýle jazz funk – kultivovaná tanečná forma vyvinutá v tanečných štúdiách ako reakcia na organickú popularitu hip-hopového tanca a hudby. Štýl je charakteristický spájaním prvkov hip-hopu so stepom, klasickým tancom, tradičným jazzom, swingom a špecifickými pohybmi nazývanými waacking. Z pohybového materiálu v ňom dominujú izolácie, ostré otáčanie tela, švihy a rýchla, presná práca dolných/horných končatín. Predposledný deň kempu sa niesol v znamení muzikálov. Tanečná kombinácia na skladbu Roxane z filmového muzikálu Mouline Rouge (2001) bola obohatená o prácu s rekvizitou - stoličkou. Pri nácviku tanečnej kombinácie bol dôraz kladený najmä na výraz a expresívnosť

V rámci vyhradeného času plnili tanečníci škálu zadaní: osvojenie si práce v skupine – tanec podľa vedúceho skupiny, zrkadlenie pohybu partnera; osvojenie si rôznorodosti práce v priestore – tanec v rôznych priestorových dráhach (improvizovaných, určených), tanec v priestorových úrovniach (improvizovaný, so zadáním) a iné. Cieľom zadaní bolo pracovať na pohybovej variabilite, ale aj pripraviť si vlastné tanečné sekvencie (s využitím sebe vlastného pohybového materiálu) a pod vedením pedagóga ich spojiť do výslednej tanečnej choreografie. Účastníci sa tak vo štvrtok pri koncipovaní predstavenia stali aj pedagógmi, keď ostatných učili svoje tanečné celky. Finálna verzia choreografie mala dve časti – prvá bola postavená z materiálu osvojeného na tvorivých dielňach, druhá z výberu troch tanečných kombinácií, ktoré sa naučili počas týždňa. Vyvrcholením programu tanečného kempu bolo piatkové záverečné vystúpenie účastníkov. Tanečníci v pripravenej tanečnej choreografii prezentovali získané pohybové zručnosti. Na vystúpení sa zúčastnili diváci naživo v tanečnej sále na Katedre hudby, ako aj online na sociálnych sieťach Instagram a Facebook. Po kladných ohlasoch od účastníkov a divákov je ambíciou organizovať tanečný kemp každoročne.

Mgr. art. Zuzana Hubinská, PhD.,
PF – Katedra hudby, foto: Mgr. Dominika Sendorová, PhD., PF Katedry hudby

nú kinestetickéj spätnej väzbe poskytovanej podlahou; cieľom cvičení je naučiť tanečníka cítiť sa ľahšie a uvoľnenejšie pri plynulom pohybe po podlahe, vykonávať jednoduché prechody medzi rôznymi polohami tela v jednotlivých priestorových úrovniach, prípadne pri prenášaní váhy na horné končatiny a nakoniec ich prepojiť do tanečnej choreografie.

V utorok si účastníci zatancovali na pieseň I See Fire od speváka Eda Sheerana v štýle contemporary – typ interpretačného tanca charakteristický spájaním prvkov viacerých tanečných štýlov (balet, jazz, moderný tanec, scénický tanec);

prevedenia pohybu, prejav doplnila podmanivá skladba v štýle tanga. V piatok účastníci opäť tancovali v súčasnosti vo veľmi obľúbenom a propagovanom štýle contemporary na skladbu Hurt od speváčky Christiny Aguilerovej.

TVORIVÉ DIELNE

Okrem zdokonaľovania technických predispozícií účastníkov na pohybovej rozcvičke a pri nácviku konkrétnych tanečných kombinácií prebiehali každý deň po obednej pauze aj tvorivé dielne.

MILAN VERÓNY: KEĎ MI DÁVA ZMYSEL TO, ČO ROBÍM, SOM ŠŤASTNÝ

„Som tu, aby som bol originálnou súčiastkou tohto sveta, a nie ďalšou kópiou.“ To je jeden z citátov, ktoré má na svojej stránke známy muzikant, huslista, primáš a zakladateľ cimbalovky Milan Veróny Band a ďalších hudobných zoskupení. Niet pochyb o tom, že citát úspešne napĺňa doma aj v cudzine. Tie najlepšie základy pre svoju umeleckú dráhu získal v rodine i počas štúdií - okrem iných aj na našej univerzite.

Vzťah k hudbe a folklóru sa u Milana Verónyho budoval už od mala. Aj napriek iným vážnym záujmom láska k ľudovej muzike a všeobecne k hudbe zvíťazila. Pre svoje vysokoškolské štúdium si vybral našu univerzitu a stal sa jej úspešným absolventom. Všetko, čo sa na nej naučil, zúročil vo svojich umeleckých aktivitách, ktorými prekročil aj hranice Slovenska.

VYBRAL SI ETNOLÓGIU A ETNOMUZIKOLÓGIU

Milan Veróny je rodák z obce Bzovík v okrese Krupina. To, že sa ocitol v Nitre a na našej univerzite, nie je náhoda. Rodičia a starí rodičia mu vštepovali lásku k hudbe prostredníctvom folklóru, s ktorým úzko súvisela aj voľba jeho študijného programu na UKF - Milan si zvolil štúdium etnológie a etnomuzikológie na Filozofickej fakulte. Ako druhú možnosť si vybral Ekonomickú univerzitu v Bratislave, ale keďže skončil pod čiarou prijatých uchádzačov, Nitra a UKF boli jasná voľba.

„Od detstva som bol aj so svojimi súrodencami vedený k folklóru. Chodil som spievať, od 5 rokov som začal hrať na husliach a asi dvakrát som bol aj na súťaži v prednese poézie a prózy. Veľmi skoro som teda pravidelne vystupoval pred divákmi. Ako huslista som účinkoval v detskom folklórnom súbore Vartášik a v staršom veku vo folklórnom súbore Hont z Krupiny. Spolupracoval som a účinkoval aj s rôznymi ďalšími folklórnymi skupinami z regiónu,“ vracia sa do

minulosti Milan Veróny. Hudba a folklór boli takmer každodennou súčasťou jeho života, ale inklinoval aj k športu – venoval sa loptovým hrám, hokeju, no najmä futbalu, ktorý hrával aj súťažne. Ako spomína, mal obdobie, keď chcel hrať viac futbal, ako hrať na husliach, ale nebolo to v zmysle povolania. Vždy mal pocit, že chce mať v dospelosti vlastnú firmu, niečo riadiť, mať slobodu rozhodovania. „A myslím si, že sa mi to do veľkej miery splnilo, pretože mám svoju kapelu, ktorej som lídrom a s ktorou si plním svoje sny,“ skonštatoval Milan.

Základnú školu začal navštevovať v Bzovíku a zároveň začal chodiť aj do ZUŠ v Krupine. Po 4. ročníku ZŠ nastúpil na 8-ročné gymnázium A. Sládkoviča v Krupine. Jeho obľúbenými predmetmi boli slovenčina a dejepis. „Veľký podiel mal na tom asi aj náš učiteľ, ktorý bol veľmi vzdelaný, rozhladený a to ma fascinovalo a motivovalo,“ hovorí 34-ročný muzikant, ktorý po skončení gymnázia v roku 2006 nastúpil na UKF v Nitre. Naše mesto sa mu stalo domovom na 11 rokov.

„Popri vysokej škole som začal študovať hru na husliach na Súkromnom konzervatóriu v Nitre, čo je tiež vlastne stredná škola. Veľa času som preto trávil aj cvičením klasických skladieb. A po maturite som pokračoval 5. a 6. ročník absolútorium. Na konzervatóriu ma, samozrejme, najviac bavili husle a tiež som mal rád harmóniu a sluchovú analýzu.“

OKREM FOLKLÓRU HO ZAUJÍMA JAZZ AJ POP

Na štúdium na našej univerzite má Milan pekné spomienky. Ako vraví, nemal vyslovene obľúbené predmety, vo vysokoškolskom prostredí to takto nevnímal. „Spoznal som veľmi veľa ľudí, s ktorými som doteraz v kontakte, či už z radov študentov alebo aj pedagógov. Pravidelne sa s mnohými stretávam na rôznych podujatiach, festivaloch či work-

shopoch a doteraz máme priateľské vzťahy," hovorí náš absolvent. „Počas môjho štúdia na vtedajšej Katedre etnológie (dnes Ústav manažmentu kultúry a tu-

rizmu, kulturológie a etnológie, pozn. red.) sa stretli dva silné ročníky tanečníkov a muzikantov. Dali sme dokopy hudobný a tanečný repertoár a pod hlavičkou katedry sme vycestovali do Nórska a dvakrát do Francúzska.“

Ako jeden z mnohých prínosov štúdia na UKF v Nitre vníma Milan Veróný aj fakt, že sa na folklór pod vplyvom štúdia etnológie a etnomuzikológie začal pozeráť aj trochu iným pohľadom - nielen ako interpret, ale aj ako vedec. „Tento rozmer som dovtedy nevnímal a to zmenilo môj pohľad na folklór ako taký.“

Témou jeho záverečnej práce v bakalárskom štúdiu bola téma „Ludové hudby v okolí Krupiny“. Zvolil si ju zá-

S priateľkou v parchovianskom kroji

merne, pretože to bola jeho domovská regionálna oblasť a takto sa aspoň „donútil“ pobeť si terén a informátorov. „Snažil som sa podozvedáť sa niečo viac o kapelách, ktoré tu pôsobili a čo hrávali. Moje zistenia v rámci bakalárskej práce môžu byť odrazovým mostíkom pre ďalších terénnych výskumníkov, ktorí sa vyberú do tejto oblasti robiť výskum.“

K HARRY POTTEROVI HRALI HUDBU NAŽIVO

V roku 2017 sa náš absolvent presťahoval do Bratislavy, ktorá mu podľa neho ponúka viac možností umeleckého uplatnenia. Má svoju kapelu Milan Veróny Band, s ktorou je súčasťou pestrého kultúrno-spoločenského života hlavného mesta.

„Toto je moje druhé cimbalové zoskupenie, ktoré funguje pod mojim menom. Prvé som si založil v Nitre. Po presťahovaní sa do Bratislavy akosi prirodzene došlo k zmene. Súčasná kapela sa začala formovať niekedy v období rokov 2017/2018,“ vysvetľuje. „V kapele mám renomovaných muzikantov, ktorí patria k špičke na Slovensku. Nedávno sme spolu nahrali album ľudových piesní z Hontu, teda z môjho domovského regiónu. Dôležité je však podotknúť, že s kapelou sa nezameriavame na interpretáciu ľudovej hudby v tradičnej podobe, no isté veci ako nástrojové obsadenie kapely a niektoré štruktúry hudby som sa na CD snažil zachovať.“

Kapela nášho absolventa je súčasťou mnohých súkromných eventov i koncertov. Repertoár má naozaj široký - cez ľudové piesne, klasickú hudbu, jazzové štandardy až po pop. Okrem svojho zoskupenia Milan niekoľko rokov viedol tiež kvarteto (husle, klavír, kontrabas, bicie), s ktorým hrávali jazzovú a popovú hudbu.

„Za posledné roky som spolupracoval naozaj s mnohými skvelými interpretmi a telesami - spomeniem Katarínu Hasprovú, Pavla Hammela, Desmod, Gladiator, Slovenské národné divadlo, Český národný symfonický orchester, Vienna Symfoniou, Lúčnicu, OLUN, Martina a Sväta Malachovských, Tomáša Bezdedu a mnoho ďalších,“ pokračuje Milan.

Spievanky pod Vartovkou - Krupina

Počas štúdií v Nitre muzikant spolupracoval s mnohými folklórnymi súbormi (FS Hont z Krupiny, Železiar z Košíc...) Niekoľko rokov hrával aj s ľudovými hudbami folklórnych súborov Furmani a Zobor z Nitry, často aj zaskakoval za huslistov v iných kapelách.

„A taktiež som sa ako huslista začal zaujímať viac o klasiku, jazz a pop. Jeden semester som dokonca strávil vo Viedni štúdiom jazzových huslí. Výsledkom môjho záujmu o ďalšie hudobné smery bola dlhoročná spolupráca s nitrianskym klaviristom Tomášom Dúckym. Rozvinula sa aj spolupráca s herečkou Evkou Pavlíkovou, čo mi prinieslo mnoho významných spoluprác s rôznymi známymi spevákmi a hercami slovenskej scény.“

Už viac ako 8 rokov je Milan Veróny aj súčasťou viacerých tvorivých dielní po Slovensku, ktoré sú určené pre deti. Ich cieľom je interpretácia ľudových piesní v rámci regionálnej štýlovej hry. „Toto vnímam asi ako najväčšie prepojenie na moje vysokoškolské štúdium,“ potvrdil muzikant.

Aktuálna zostava

„Rád spomínam napríklad na účinkovanie s Českým národným symfonickým orchestrom, s ktorým sme boli na 3-týždňovom turné po Veľkej Británii. Premietal sa film Harry Potter a kameň mudrcov a my sme do toho hrali s orchestrom hudbu naživo. Bol to úžasný zážitok a určite aj pre divákov v sále.“

Aktuálne je Milan Veróny členom orchestra Lúčnice a často hosťuje v kapele Cimbal Brothers. A najčerstvejšie je z neho pedagóg na ZUŠ. „Pozíciu učiteľa som nikdy nevyhľadával, ale zobral som to ako výzvu a novú skúsenosť. Sám som zvedavý, čo mi to prinesie do života. Mám mnoho vízií a plánov ohľadom hudby, ale najdôležitejšie je, aby mi dávalo zmysel to, čo robím. Aby ma to naplňalo. Potom som šťastný.“

HUDBA JE SPÔSOB ŽIVOTA

Na umeleckej i životnej ceste Milana Verónyho sa ocitlo mnoho inšpiratívnych ľudí, ktorí ho motivovali a pomáhali mu. „Samozrejme, v prvom rade je to podpora rodičov v tom, že som si mohol zvoliť to, čo som chcel. To je veľmi dôležité pre to, aby človek mohol byť šťastný a podľa seba zmysluplnou činnosťou naplniť svoj život,“ hodnotí muzikant. „V rámci umeleckej dráhy to boli môj prvý vedúci v detskej ľudovej hudbe Ing. Peter Škoda. Neskôr som navštevoval súkromné hodiny u vynikajúceho huslistu Petra Brindzáka, ktorý ma úplne vtiahol do hudby a primáškého kumštu. A veľkú časť nielen mojej umeleckej, ale aj ľudskej/hodnotovej stránky kreoval môj učiteľ na nitrianskom konzervatóriu pán Štefan Madari.“

Napriek svojmu nespornému muzikantskému umeniu sa Milan Veróny necíti byť virtuózom. „Dnes sa mnohí huslisti sami takto označujú, hoci podľa mňa nespĺňajú - nazvem to - „parametre virtuóza“. Doba to jednoducho dovoľuje,“ myslí si náš absolvent. „Ak to môžem zhodnotiť v rámci Slovenska, máme viacero výnimočných aj virtuózných huslistov, či už je to Dalibor Karvay, Karol Daniš, Roman a Ondrej Janoškovci a niekoľko ďalších, o ktorých možno širšia verejnosť ani netuší.“

Tých svojich obľúbených by nerád menoval, aby náhodou niekoho nevynechal. Prezradil však, že obdivuje viacerých huslistov klasickej aj jazzovej hudby, veľa počúva rómskych a maďarských primášov. „Dôležité je, aby som interpretovi uveril a vtedy je jedno, odkiaľ je, alebo čo hrá,“ zdôraznil Veróny.

Hudba je jeho neoddeliteľnou súčasťou. Vzdať by sa jej nikdy nevedel. Vie si predstaviť, že by robil aj niečo iné, ale hudbu by neopustil. V nejakej miere by musela byť stále v jeho živote prítomná.

„Ako už predtým mnou ktosi povedal, hudba je spôsob života. No myslím si, že každý, kto verí v to, čo robí a venuje tomu značný čas, má ten istý pocit. Pociť poslanie. Ak je to vašim poslaním, venujete tej činnosti more času, ktorý vlastne ani nevnímate, keď ste v tom ponorení. Ste tak trochu fanatik. A pochopí to len ten, čo zažíva to isté,“ takto sa muzikant vyznal z lásky k hudbe.

Sám za seba môže povedať, že sa hudbou dá užiť. Určite však nestačí sedieť doma a čakať, kto si ho zavolá hrať. Treba byť aktívny, vnímať zmeny, ktoré prináša doba, urobiť niekedy niečo navyše, nad rámec očakávaní. „Je to niekedy skúška ohňom, ale čo vás nezabije, to vás

posilní,“ priam klasickou „hláškou“ uzavrel náš rozhovor Milan Veróny.

Ing. Jana Černáková,
R – Oddelenie médií,
foto: archív M. V.,
Mária Stredanská

UDALOSTI

ZMLUVA S EURÓPSKYM INŠTITÚTOM KULTÚRNYCH CIEST

Jednou s priorít Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre je internacionalizácia a zapájanie sa do medzinárodných

akademických štruktúr. Dňa 21. júla 2022 bola medzi univerzitou a Európskym inštitútom kultúrnych ciest v Luxemburgu podpísaná Všeobecná rámcová dohoda o spolupráci. UKF v Nitre je jedinou slovenskou univerzitou, ktorá prešla schvaľovacím procesom a stala sa tak súčasťou univerzitnej siete inštitútov, ktorej členmi sú napríklad Univerzita v Barcelone, Univerzita v Birminghame alebo Univerzita Paris 1 Panthéon-Sorbonne. Univerzitná sieť sa zameriava na podporu akademického výskumu kul-

túrnych trás a súvisiacej problematiky. Predstavuje tiež platformu na výmenu a mobilitu študentov i pracovníkov. V schvaľovacom procese boli hodnotené aktivity Ústavu manažmentu kultúry a turizmu, kulturológie a etnológie a Ústavu pre výskum kultúrneho dedičstva Konštantína a Metoda (FF), Katedry geografie, geoinformatiky a regionálneho rozvoja (FPVaI) a Katedry cestovného ruchu (FSS). Dôležité bolo aj členstvo univerzity v združení Európska kultúrna cesta sv. Cyrila a Metoda.

Prof. PhDr. Peter Ivanič, PhD.,
FF – Ústav pre výskum kultúrneho dedičstva Konštantína a Metoda

O SPOJENÍ SÍL PEDAGOGIKY A LINGVISTIKY

Na pôde Pedagogickej fakulty UKF sa v júni 2022 uskutočnila medzinárodná konferencia On Pedagogy and Linguistics Joining Forces v hybridnej forme, ktorú organizovala Katedra anglického jazyka a kultúry PF v spolupráci s medzinárodnou organizáciou Educational Role of Language na čele s jej zakladateľom Michalom Daszkiewiczem, PhD., z Univerzity v Gdaňsku.

Prezenční účastníci zo 7 krajín a online hostia z ďalších 6 krajín si navzájom predstavili svoje expertízy, projekty a výskumy, ktorých spoločným menovateľom je jazyk, či už vo vyučovaní, psychológii, literatúre, sociológii alebo v iných oblastiach. Samotná téma naznačuje prepojenie jazykového a pedagogického vzdelávania a počas tohto podujatia sa vytvoril

priestor na vytvorenie nových kontaktov i zosieťovanie odborníkov s prísľubom nových projektov a spolupráce.

Okrem oficiálnej časti bola konferencia obohatená aj o spoločenský večer, kde sa prostredníctvom hudobného predstavenia našej talentovanej študentky PF UKF Boglárky Csámpai a ochutnávky tradičných slovenských jedál hosťom priblížila aj naša národná kultúrna jedinečnosť. Stretnutie odborníkov ukončila prehliadka Nitrianskeho hradu a Diecéznej knižnice, ktorej návštevu nám sprostredkovala Nitrianska organizácia cestovného ruchu a venovala účastníkom aj upomienkové predmety. Ďakovné e-maily od účastníkov presvedčili organizačný tím konferencie, že energia, ktorú tomuto podujatiu venovali, bola investovaná správne.

Za organizačný tím konferencie doc. Mgr. Elena Kováčiková, PhD., PF – Katedra anglického jazyka a kultúry, foto: autorka

ŠTUDENTI UKF NA MAJSTROVSTVÁCH EURÓPY V ATLETIKE

Na Olympijskom štadióne v Mníchove sa od 15. do 21. augusta 2022 konal 25. ročník majstrovstiev Európy v atletike. Na podujatí sa medzi približne 1 500 športovcami zo 48 krajín predstavili aj traja študenti našej univerzity a v nabitej konkurencii sa veru nestratili.

Ako prvý na majstrovstvách pretekala študentka odboru šport a rekreácia Michala Morvay. V chôdzi na 35 km obsadila v konkurencii 26 pretekárov s časom 2:36:04 výborné 7. miesto, čím, ako sa vyjadril pre Slovenský atletický zväz, prekonal svoje očakávania.

„Tajne som dúfal, že by to mohlo byť do 10. miesta, čo by bol z môjho pohľadu šialený výsledok. S trénerom sme však realisticky plánovali, že miesto v prvej šestnástke bude fajn. Ale sedme? To je neskutočné, lebo v štartovke bolo plno veľkých chodeckých mien a ja som mnohé z nich nechal za sebou,“ zhodnotil zvereniec Mateja Spišiaka, bývalého absolventa UKF a tiež bývalého trénera Mateja Tótha. V stredu 17. augusta sa konali

rozbehy v disciplíne 400 m cez prekážky. V III. z nich sa predstavila aj študentka učiteľstva telesnej výchovy a ruského jazyka a literatúry Emma Zapletalová. Za normálnych okolností by minuloročná majsterka Európy do 23 rokov patrila k aspirantkám na finále či dokonca na medailu. Dlho ju však sužovalo zranenie členka, ktoré si vybralo svoju daň v podobe skrátenej prípravy. Zverenkyni Petra Žňavu, bývalého absolventa UKF, sa časom 58,65 napokon nepodarilo prebojovať do semifinále.

Študentka športu a rekreácie Viktória Forster sa k slovu dostala až dvakrát – na ME sa kvalifikovala v behu na 100 m aj 100 m cez prekážky. Kým hladká stovka Viktórii príliš nevyšla a časom 11,72 skončila pred bránami semifinále, v prekážkovom behu si napravila chuť a do semifinále sa prebojovala. S časom 13,19 skončila v II. rozbehu druhá.

„Už na stredajšom tréningu som sa cítila veľmi dobre, odbehala som kvalitné rýchle úseky, aj včerajšia rozcvička dopadla dobre, cítila som sa úžasne. Veľmi som chcela postúpiť do semifinále, napísala som si to aj na štartové číslo... A - splnilo sa mi to!“, prezradila pre Slovenský atletický zväz zverenkynia bývalej absolventky UKF Kataríny Adlerovej, ktorá napokon obsadila 23. miesto.

Tímea Kamenická, R – Kancelária rektora, foto: web Slovenského atletického zväzu (Pavol Uhrin)

ŠPORT

UNIVERZITA
KONŠTANTÍNA
FILOZOFA
V NITRE

VYBER SI KVALITU A PRÍĎ ŠTUDOVAŤ NA UKF V NITRE!

FAKULTA PRÍRODNÝCH VIED A INFORMATIKY www.fpvai.ukf.sk

uvíta študentov, ktorí si chcú prehĺbiť vedomosti v matematike, fyzike, informatike, zaujíma ich svet chemických laboratórií, geografia, biológia, ekológia a environmentalistika, majú záujem stať sa učiteľom ekonomických alebo prírodovedných predmetov či vedeckým pracovníkom v oblasti prírodných vied.

FAKULTA SOCIÁLNYCH VIED A ZDRAVOTNÍCTVA www.fsvaz.ukf.sk

ponúka vzdelávanie v odboroch sociálnych a zdravotníckych vied s cieľom pripraviť pre prax odborníkov pre sféru sociálnych, poradenských, výchovných a zdravotných služieb. Študijné programy sú zamerané na psychológiu, sociálnu prácu, ošetrovatelstvo či urgentnú zdravotnú starostlivosť.

FAKULTA STREDOEURÓPSKYCH ŠTÚDIÍ www.fss.ukf.sk

sa orientuje na vzdelávanie učiteľov pre školy s vyučovacím jazykom maďarským, cestovný ruch, manažment regionálneho cestovného ruchu, stredoeurópske areálové štúdiá či prekladateľstvo a tlmočnictvo. Osloví najmä študentov, ktorých zaujíma problematika dejín a kultúr národov strednej Európy.

AKTUÁLNA PONUKA ŠTÚDIA

[www.ukf.sk/prijimacie-konanie/
aktualna-ponuka-studia](http://www.ukf.sk/prijimacie-konanie/aktualna-ponuka-studia)

FILOZOFICKÁ FAKULTA www.ff.ukf.sk

sa zameriava na humanitné, spoločenské a filologické vedy. Pripravuje odborníkov v špecifických odboroch vedy, kultúry, médií, umenia, histórie, verejnej správy a vysokoškolských odborníkov pre tlmočnictvo a prekladateľstvo. Zabezpečuje tiež prípravu pedagógov pre 2. stupeň základných škôl, stredné a vysoké školy.

PEDAGOGICKÁ FAKULTA www.pf.ukf.sk

a jej študijné programy sú orientované na učiteľstvo pre materské školy, prvý stupeň základných škôl, učiteľstvo rôznych predmetov s možnosťou ich vzájomného kombinovania s predmetmi na iných fakultách univerzity, špeciálnu pedagogiku, sociálnu pedagogiku, vychovávateľstvo a manažment vzdelávania, vzdelávanie dospelých a bezpečnosť práce a poradenstvo, či šport alebo učiteľstvo hudobného umenia a výtvarnú edukáciu.

DÔLEŽITÉ TERMÍNY

UNIVERZITNÝ DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ

Všetky fakulty - 16. 2. 2023. Podrobný program DOD UKF nájdete na webovej stránke univerzity vo februári.

TERMÍNY PODÁVANIA PRIHLÁŠOK – 1. KOLO

Bakalárske štúdium - do 31. 3. 2023
Magisterské štúdium - do 30. 4. 2023
Doktorandské štúdium - do 31. 5. 2023

Adresa: Univerzita Konštantína
Filozofa v Nitre, Tr. A. Hlinku 1,
949 01 Nitra, Slovensko

facebook.com/ukfnitre
 instagram.com/ukfnitra

WWW.UKF.SK